National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

B103/C/4/5

National Library
Bibliothèque Nationale
Apr 29 1982
Second class mail regn.
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 29 (2853) XXXI aastakäik — Neljapäeval, 15. aprillil 1982 — Thursday, April 15, 1982 — Üksiknumbri hind 60 senti

Eesti Maja uus juhatus. Pildil vasakult esireas A. Vahtra, Katrin Marley, esimees Osvald Pill, Vaike Niitenberg, A. Sepa; seisavad A. Veedla, J. Roand, A. Reiman, K. Leemets. Foto: Vaba Eestlane

RAHULOOTUSED VÄHENEVAD

USA välisminister Alexander Haig on pessimistlik rahulikule lahendusele

LONDON — USA välisminister Alexander Haigi katsed Argentiina—Inglismaa vahelist kriisi lahendada pole tulemusi andnud. Argentiina lükkas möödunud esmaspäeva õhtul järsult tagasi Haigi pöördumise Buenos Aires'esse ja on selle asemel teinud ettevalmistusi oma laevastiku valmis seadmiseks Inglismaa blokaadi vastu.

Väsinud Haig pidas Londonis 11 tundi kestnud nõupidamise, hoiatades mõlemaid poolt, et aeg läbirääkimisteks saab otsa. Ta valmistus uuesti Buenos Airesesse lendamiseks, kuid lend jäi ära, kui ta rääkis Argentiina välisministri Nicanor Costa Mendeziga.

USA selgituse kohaselt oli Buenos Aireses tekkinud komplikatsioone, mis Haigi tagasituleku asjatuks tegid. Lähemalt neist aga ei räägitud.

Siiski on diplomaatilistest allikatest saadud teada, et Inglise vastus Argentiina rahuettepanekule oli viimasele vastuvõtmatu

ja põhjuseks küsimuse edasi lükkamisele. Erinevused on seotud mõistega kummale saared õiguslikult kuuluvad.

Inglise laevastik liigub kavakohaselt edasi. Argentiina on öelnud, et neil on täpselt teada Inglise laevastiku asukoht, kuna N. Liit oma spionaazhisatelliitide ja Angoolast õhku tõusvate luurelennukitega jälgivad laevastiku liikumist ja annavad neid teateid edasi ka Argentiinale.

Läbirääkimised Londonis, Washingtonis ja Buenos Aireses lähenevad nüüd päevale, mil Inglise armaada läheneb Falklandi saartele.

Kommentaatorid on öelnud, et tõenäoliselt katsuvad inglased esimesena vallutada Lõuna Georgia saared

ja seal end sisse seada Falklandi vallutamiseks.

Inglise blokaad algas pühapäeva hommikul, kuid seni pole ühtki vahejuhtumit olnud, kuna Argentiina laevad on hoidunud saarte ümber olevast 200 miili laiusest vööndist. Küll on Argentiina vedanud Falklandi saartele õhuteel täiendust ja varustust, kus arvatakse olevat juba 10.000 sõdurit.

Ameeriklased on töötanud välja oma plaani ja loodavad, et Argentiina ning Inglismaa sellega nõustuksid,

mille kohaselt Argentiina tõmbaks oma väed välja ja saared mehitatakse mitmest riigist toodud rahupidamise üksustega Kesk-Ida eeskujul,

andes lubaduse tulevikus uuteks iseseisvumise läbirääkimisteks.

Inglismaa on keeldunud Argentiinaga seni rääkimast, kuni see pole täitnud LRO nõuet okupatsioonivägede välja viimiseks. Haig on pessimistlik ja kardab, et pole võimalik sõda nende kahe riigi vahel vältida.

Falklandi saarte okupeerimine on tekitanud muret Argentiina naaberriigis Tshiilis,

kel samuti on Argentiinaga samasugused probleemid väikeste saarte pärast lahendamata,

mille ümbruses on Tshiilil mitmeid õiallikaid.

Buenos Aires on end igaks juhuks sõjaks ette valmistanud. Argentiina admiral Isaac Anaya ütles, et ta laevastik on valmis iga moment Inglise armaada vastuvõtmiseks. Samuti on valitsus pannud alarmiolukorda armee, õhujõud ja oma lennuväega on lubanud abiks tulla naaberriik Boliivia. Argentiina lennuvägi teeb luurelende saarte ümber oleva tsooni kohal ja on märganud Falklandi lähedal üht inglise allveelaeva, kuid lähemat kontakti pole kahe riigi vahel olnud.

Iisrael ja Liibanon kokkupõrke lävel?

Iisraeli sõduri vormis ameeriklane tulistas palvelisi Jeruusalemma moshees

JERUUSALEMM — Samal ajal kui araabia maailm ja PLO ootasid ning valmistusid Iisraeli uue rünnaku vastu, äratas maailma tähelepanu ja vapustas usklikke Ameerikas sündinud juudi sõduri Alan Goodmani „sangaritegu", kes sisenes araablaste pühasse mosheesse ja alustas seal tulistamist, surmates kolm araablast ning põhjustas rahutuse, kus vähemalt 175 said vigastada. Tulistaja väitis, et ta tegi seda oma surnud sõprade eest tasumiseks.

Vahejuhtum tekitas Jeruusalemmas suuremaid rahutusi, ajal kui linn oli täis ameeriklasi ja teiste riikide turiste, kes olid tulnud palverännakule ülestõusmispühadeks Jeruusalemma. Rahutustel said vigastada 5 USA turisti kividest, mida demonstrandid rahvale heitsid.

USA välisministeeriumis öeldi, et USA tahab kompenseerida kõiki neid, kes on selle vahejuhtumi tõttu kannatanud füüsiliselt või vaimselt.

USA sidus vahejuhtumi siiski individuaalseks ühe mehe aktsiooniks, kes oli pärast sündmust arreteeritud.

Kuigi vahejuhtumit taheti vähendada ühemehe-aktsiooniks, levis see kiiresti poliitilise tähendusega sündmuseks ja üldiselt ustakse, et selle organiseerijaks oli Iisraeli valitsus. Rahutused Jeruusalemmas on jätkunud ka käesoleval nädalal.

Vastupidi arvamisele, et Iisraelil on ees rünnak Liibanoni vastu, on Iisraeli valitsus kinnitanud, et ei ole tehtud mingit otsust Liibanoni lõunaosa tungimiseks. Iisraeli peaminister Begin teatas ülestõusmispühal,

pärast seda kui reaktiivlennukid lendasid häälebarjääri ületades Beiruti kohal, kus PLO juht Yasser Arafat pidas miitingut,

et suuremat rünnakut ei ole ees.

Teated rünnakust hakkasid liikuma suurel reedel, kuna aeg Falklandi kriisi tõttu olevat eriti sobiv Liibanoni ründamiseks ja PLO baaside hävitamiseks. Maailma tähelepanu olevat suunatud Inglismaa-Argentiina konfliktile ja juudid võiksid oma aktsioone rahulikult teostada, nii nagu nad Poola kriisi ajal annekteerisid Gola kõrgustiku.

USA salaluure andmeil oli 40.000 Iisraeli sõdurit koondatud Liibanoni piiri lähedale, mistõttu Liibanoni president Elias Sarkis pöördus juba USA ja N. Liidu poole, tõkestamaks Iisraeli ja PLO kokkupõrget. Iisraeli valitsus pidas kuuetunnilise nõupidamise,

USA saadik Samuel Lewis kohtus Iisraeli peaministri Begini, kaitseminister Sharoni ja välisminister Shamiraga ähvardava kokkupõrke vältimiseks.

USA saadikule tehti selgeks, et Iisraelil pole üldse olnud kavatsust Liibanoni ükskõik mis viisil ründamiseks.

Kui Iisraeli lennukid üle Liibanoni lendasid, avati neile äge õhutõrjetuli, aga muud sõjalist tegevust Iisraeli põhjaosas ei olnud. Iisraeli eitused näivad siiski kahtlusalused, sest nädala alul kiirustas USA välisministri abi Iisraelisse; välisminister Haig on ise olnud seotud Argentiina-Inglismaa vahekordade lahendamisega.

Moshees toimunud surmavale tulistamisele oli järgneval päeval mitmeid rahutusi, mille kestel Iisraeli sõdurid tulistasid ja haavasid 11 kiviheitjat palestiinlast okupeeritud Jordani läänekaldal ja Gaza maakitsusel.

Vähemalt 10 inimest said vigastada ja 37 palestiinlast arreteeriti Ida-Jeruusalemmas,

kus Iisraeli politsei peatas muhamediusuliste ülikute marsi mosheesse, kus eelmisel päeval oli toimunud ameerika juudi rünnak palveliste vastu.

Üldstreik halvas läänekalda, Gaza maakitsuse ja Ida-Jeruusalemma, kus araablased heitsid kive Iisraeli sõdureile, kes ajasid demonstreerijaid laiali pisargaasiga.

Reaktsioon mosheesi tulistamisele on kiiresti levinud araabiamaadesse Iisraelivastase aktsioonina. Saudi-Araabia kuningas Khaled mõistis selle rünnaku hukka,

iseloomustades seda kui „kriminaalset sionistide atakki süütute muhameedlaste vastu ja tõsiseks rahvusvaheliste normide ja seaduste rikkumiseks".

Iisraeli peaministri abi David Levy vihjas võimalusele, et arusaamatused Egiptusega võivad edasi lükata lõpliku Iisraeli tagasitõmbumise Siinai poolsaarelt.

Läänesakslased demonstreerivad

BONN — Üle 150 000 rahu eest demonstreerija võtsid osa ülestõusmispühade ajal korraldatud meeleavaldustest Lääne-Saksamaal, kes protesteerisid USA rakettide paigutamise vastu Euroopasse. Demonstrantide eneste andmeil oli meeleavaldusist osavõtjaid olnud üle 300.000, aga politsei eitab seda arvu.

Hiina tõrjus N. Liidu ettepaneku

PEKING — Hiina andis lühikese ja järsu vastuse president Brezhnevi ettepanekule suhete parandamiseks. Hiina ütles, et sotsialistlike suurriikide vahelistesse suhetesse ei tule enne paranemisi kui N. Liit muudab oma käitumisviisi Afganistani ja Indohiina vastu.

Brezhnev tegi sellekohase ettepaneku suhete soojendamiseks Tashkendis peetud kõnes, kus ta mainis, et vaenulisus nende riikide vahel on ebanormaalne ja pakkus koostööd ilma omapoolsete tingimusteta, nende hulgas ka kaua aega küsimuses olevad piiriprobleemid.

N. Liit on ka varem sellelaadilisi pakkumisi teinud ja aastal 1979 toimusid nõupidamised suhete parandamiseks.

Kuid siis katkestas Hiina need, kui N. Liit saatis oma väed Afganistani okupeerima

ja kuna see probleem pole veel lahendatud, on Hiinal küllaldaselt põhjust uuteks äraütlemisteks.

Piiriküsimuste lahendamiseks on läbirääkimised käinud juba kümme aastat, kuid mingisuguseid tulemusi pole olnud, aga nendega võidakse uuesti alustada vajalike ettevalmistuste järele. N. Liidul on Hiina piiril miljon meest, ja on moodsaid rakette mida Hiinal ei ole, kuigi sel on vastupanekuks relvastatud üksusi. Hiinlased tunnevad, et sellekohase ähvarduse aluseina nad saaksid piiriprobleeme küllaldase asjalikkusega käsitleda.

Mõni aeg tagasi alustati kaubanduslike nõupidamistega ja Hiina saatis kolm majandusspetsialisti Moskvasse,

et järele uurida kuidas N. Liit siirdus Stalini ajastu majanduselust vähe tänapäevasemasse.

Paljud usuvad siiski, et Hiina ja N. Liit läheneksid teineteisele, kui Hiina ja USA suhted halveneksid Taivanile saadetavate relvade tõttu. Aga Hiina on öelnud, et see tähendaks Afganistani ja Kamputschea rahvaste ohverdamist.

Hiina juht Deng Xiaoping ütles ameerika õlimehele Occidental Petroleumin esindajale Armand Hammerile, et Taivani suhtes ei ole ruumi kompromissile,

on vaid üks Hiina ja relvade müüki ühele Hiina osale ei saa kunagi heaks kiita,

kuid see ei mõjutavat Hiina ja USA vahelisi kaubanduslikke suhteid.

Kanada posti püütakse parandada

Parrot: Tõstku Postivalitsus produktiivsust ilma teenistujate abita!

OTTAWA — Viimased segadused Kanada postiühendusega on sundinud jälle küsima, kas on oodata tööseisakut, legaalset või illegaalset, millega postiteenistujad näitaksid oma tugevust.

Paari nädala eest oli ajalehtedes teade, et postiteenistujate sisetöötajate ametiühingul oli streigijuttu ühes provintsis uute postiteenistujate palkamise protestiks, kuid olukord lahenes ilma drastilisemate tööseisakuteta.

Nüüd lükkas postiteenistujate ametiühing, kuhu kuulub 23.000 sisetöötajat,

tagasi Postivalitsuse presidendi Michael Warreni ettepaneku uue töölepingu läbirääkimise mooduse kasutamiseks järgmistel lepinguprobleemide lahendamistel.

Kanada postiteenistujate president Jean-Claude Parrot ütles, et iga analüüs ja katse siduda töölise produktiivsust tema palgalepinguga, näitab selgesti, et see on vastupidi postiteenistujate huvidele, millest ei saa rääkida palgaläbirääkimiste ajal.

Uue kokkuleppe läbirääkimised algavad eeloleval sügisel. Praeguse kaheaastane leping lõpeb 31. dets. 1982.

Produktiivsuse üheks lepingupunktiks võtmine aitaks finantseerida palgatõusu ja paremaid lisahüviseid,

kusjuures teenistujail tuleks nõustuda uuendustega ja muudatustega mis aitaksid kaasa produktiivsuse suurendamisele.

Kirjakandjad nõustusid selle punktiga nende viimases kollektiivlepingus.

Warren lootis, et produktiivsuse klausel oleks saanud uueks mooduseks tuleviku läbirääkimistel sisetöötajatega, postikorporatsiooni sõjakamate töölistega. Ametiühingu esindaja ütles, et mingisugust võrdlust sise- ja välistööliste vahel ei saa olla, kuna tööliste töötamistingimused on erinevad.

Parrot ütles siiski, et ta pole vastu postivalitsuse katsele posti efektiivsuse parandamiseks,

aga ta arvas, et postivalitsus tehku seda ilma teenistujailt suurema produktiivsuse nõudmiseta

või neilt varem antud õiguste ära võtmisega.

Laup., 17. apr. kell 5 p.l. toimub Peetri kiriku saalides

T. E. Apostliku Õigeusu koguduse

Kevadine Näitemüük-perekonnaõhtu

Rikkalik loterii ★ Oksjon ☆ Kohvilaud ☆

Käsitööde müügilaud — avatud juba kell 4 p.l.

KÕIK SÜDAMEST TERETULNUD!

Kunstiteadlane Eda Sepp

REFEREERIB VALGUSPILTIDEGA:

JOHAN KÖLER ja

EESTI RAHVUSLIKU KUNSTI SÜND

Teisipäeval, 27. aprillil, 1982 kell 7.30
Tartu College

Korraldavad EESTI KIRJANDUSE SÕBRAD

Pühap., 18. apr. 1982 kell 3 p.l.

GAIDILIPKOND „PÕHJALA TÜTRED"

korraldusel

MOENÄITUS-SUVI '82

Toronto Eesti Maja suures saalis

Pääse koos kohvilauaga $6.—

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $15.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.,
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Noor eesti rahvusest ajakirjanik Lena Poolma, kes teostas reportaazhireisi Afganistani partisanide juurde, oli Göteborgi eesti organisatsioonide külalisena kõnelemas kohalikus Eesti Majas. Ligi sada kuulajat jälgisid ettekannet mida referent täiendas diapositiividega. Järgmisel päeval tuli tal seda ettekannet korrata Göteborgi eesti pensionäridele. Mõlema ettekande järele anti korraldavate organisatsioonide poolt Lena Poolmale üle kinnised ümbrikud. Pildil Lena Poolma eesti organisatsioonide esindajatega, vasakult Mart Nõmm, Gerhard Peet, Lena Poolma, Hartvig Engso ja Evald Lilleste. Foto: Kopler

Kommentaarid

Demokraatia on teatavasti selline riikliku ja ühiskondliku elu süsteem, kus rahvas avaldab oma tahet vabade valimistega riikliku korra rajamiseks ja valitsuse moodustamiseks. Raudeesriidetagustes riikides käänatakse ja väänatakse demokraatiat igasuguste pettemanöövrite abil ning lõpptulemuseks on kommunistliku partei väikese kliki diktatuur, mida nimetatakse rahvademokraatiaks. Kuid demokraatia määritlemisel ja tõlgendamisel kerkivad ka läänemaailmas mitmesugused seisukohad ja väärtõlgendused esile, mis eriti imekspandavad on nendes ringkondades, kes peaksid olema tõelise demokraatia eestvõitlejad.

Võtame näiteks äsja Bonnis toimunud sotsialistide rahvusvahelise organisatsiooni Socialist Internationali konverentsi, millest osa võtsid paljud vaba maailma tuntud riigimehed ja poliitikud, eesotsas sellise sotsialistide koorekihiga nagu Lääne-Saksamaa endine kantsler Willy Brandt, kes on Socialist Internatsionali president, Austria riigikantsler Bruno Kreisky, Taani peaminister Anker Jorgensen, Soome peaminister Kalevi Sorsa, Inglismaa töölispartei üks juhte Michael Foot, Iisraeli töölispartei juht Shimon Peres, Portugali sotsialistide partei juht Mario Soares, Hispaania sotsialistliku partei juht Felipe Gonzales, Rootsi endine peaminister ja sotsialistliku partei juhtiv tegelane Olof Palme, Hollandi sotsialistliku partei üks tippmehi Joop den Uyl ja Kanada NDP (sotsialistid) juht Ed Broadbent.

Selle kokkutuleku presiidium pidas pärast oma töö lõppu vajalikuks naeruvääristada Salvadoris toimunud vabu valimisi ja anda oma toetus Salvadori pahempoolseid terroriste toetavale marksistlikule Nikaraagua valitsusele. Socialist Internationali president Willy Brandt, kes oli omal ajal Lääne-Saksamaa kantsler, milliselt positsioonilt ta oli sunnitud lahkuma Ida-Saksamaa spionaazhivõrgu mõjupiirkonda sattumise pärast, andis pärast konverentsi demokraatia kohta väga kummalise seletuse. Endine kantsler väitis, et rahu Salvadoris on võimalik alles siis saavutada, kui marksistidega kokku lepitakse ja „kui kõik poliitilised elemendid aktsepteerivad demokraatliku protsessi." Brandti väide tundub igale Salvadori sündmusi jälgivale inimesele ülimalt paradoksaalsena kuna just valimisi takistanud ja valijaid terroriseerinud marksistlikud löögimehed on need, kes takistavad Salvadoris demokraatlikku protsessi. Ja nendele annab Brandt koos oma sõpradega demokraatia nimel oma täieliku toetuse ja õigustab nende tegevust.

Samasuguse uperpalli demokraatia kõrgete ideaalide nimel tegi sotsialistide konverents Nikaraagua praegust marksistide valitsust ülistades, kinnitades, et Nikaraagua valitsusele tuleb anda igakülgne toetus „sotsiaalse õiguse ja demokraatlike printsiipide rakendamisel" ja mõista hukka kõik katsed Nikaraagua suveräänsuse häirimiseks. Meie teadmisel on Nikaraagua praegune marksistide valitsus eksinud korduvalt kõige tähtsama demokraatliku printsiibi vastu, lükates pidevalt edasi vabad valimised rahvaesinduse moodustamiseks. Willy Brandti see nähtavasti ei häiri ja ilmselt on ta vähemalt osa oma „demokraatlikke põhimõtteid" lasenud randeesriide tagant.

☆

Ühendriikides ei ole see enam saladuseks, et president Reagani ja ameerika juhtkuse vahekorrad muutuvad iga päevaga üha halvemaiks. Kui 1980. aastal toimunud presidendivalimiste ajal 40 protsenti Ühendriikide juutidest toetas Ronald Reagani, siis nüüd on juutide hoiak presidendi suhtes teinud järsu pöörde ning vastava ringküsitluse põhjal on 70 protsenti Ühendriikide juutidest president Reagani poliitika teravad kritiseerijad.

Näib, et Ühendriikide juutidele on Reagani Kesk-Ida poliitika ja vastuolud Iisraeli peaministri Menachem Beginiga kibedaks pettumuseks. Eriti meenutatakse Reagani kaugeleulatuvaid lubadusi valimiskampaania ajal Iisraeli abista-

(Järg lk. 9)

Sõjakurjategijate jälitamine

Kanadas on juba pikema aja jooksul räägitud natsi sõjakurjategijate tegude uurimisele võtmisest ja süütegude kindlaks tegemisel süüdistuste väljasaatmisest Euroopasse, kus nad antakse kohtu alla. Kanada praegune kohtuminister Robert Kaplan tõotas juba kaks aastat tagasi, et Kanada ei jää ükskõikseks sõjakuritegude suhtes ning nüüd kinnitas ta ühes intervjuus, et Royal Canadian Mounted Police on juba asunud sõjakurjategijate jälitamisel oma ülesandeid täitma ja kahtlusaluste minevikku uurima.

Kanada ajakirjanduses antud informatsioonist ei ole selge, mida taotleb Kanada kohtuminister kui ta räägib sõjakurjategijate jälitamisest — kas siin tulevad kõne alla kõik sõjakuriteod, eriti ka need, mis N. Liidu sõdurid, parteitegelased ja NKVD üksused sooritasid okupeeritud aladel, või ainult need süüteod, milledes süüdistatakse saksa natse ja neile allunud teiste maade sõdureid ja politseiametnikke. Näib, et tegemist on siiski ainult natsi sõjakuritegudega, kuna kohtuminister Kaplan alustas aktiivset sõjakurjategijate tagaajamist pärast seda kui ta 1980. aastal Kanada kohtuministrina kohtas Washingtonis natsi sõjakurjategijatele jahti pidava juudi eriorganisatsiooni juhtiva tegelase Simon Wiesenthaliga.

Kui suur on nende isikute arv, kes võivad Kanadas kahtluse alla tulla natsi sõjakurjategijatena? Valitsusringkondadest ei ole selle kohta andmeid avaldatud kuid ühe föderaalvalitsuse ametniku andmeil võib neid olla „mitu peotäit". Nende isikute kindlaks määramiseks on võetud kontakte Hollandi ja Lääne-Saksamaa valitsustega ning kohtuminister Kaplani hinnangul on need kontaktid andnud positiivseid tulemusi.

Näib, et küsimuse vastu tunneb erilist huvi Kanada juutide organisatsioon Canadian Jewish Congress, kes kavatseb esitada valitsusele viis legaalset valikuvõimalust sõjakurjategijate jälitamiseks ja vastutusele võtmiseks. Paralleelselt Jewish Congressiga avaldab valitsusele survet ka Canadian Holocaust Remembrance Association, kelle väidete kohaselt Kanadas elab üle 1000-de natsi sõjakurjategija, kelledest valitsus on aastatel 1945 ja 1946 vastutusele võtnud ainult kaheksa. Selle organisatsiooni esindajad rõhutavad eriti, et suurem osa Kanadas elavatest sõjakurjategijatest ei ole sakslased vaid nendega koos töötanud Ida-Euroopa rahvaste liikmed.

Kanada võimud mainivad, et praegu Kanadas kehtivate seaduste alusel on Kanadas raske või isegi peaaegu võimatu korraldada sõjakurjategijate protsesse. Küsimusele lahenduse leidmiseks moodustati Kanadas kohtuminister Kaplani algatusel eriline valitsuse komisjon, kes leidis, et Kanada seisukohast lähtudes on sõjakurjategijate küsimuse lahendamiseks paremaks mooduseks nende maalt väljasaatmine. Kuid ka selle protseduuriga on seotud terve rida legaalseid probleeme, eriti tõendite kogumisel, mis annavad aluse väljasaatmise otsuse tegemiseks. Suurem osa Euroopas kogutud tõenditest hangiti kohe pärast sõda ning need ei ole vande all antud seletused. Nende põhjal Kanada kohtutel on väga raske teha väljasaatmise otsuseid.

Toronto ajaleht „Globe and Mail" mainib kohtuministri algatuse puhul lisaks, et Ida-Euroopa moodustab küsimuse lahendamisele asumisel eriti raske probleemi, kuna Kanadal ei ole kurjategijate vastastikust väljaandmise kokkulepet N. Liiduga, samuti ei tunnista Kanada vene jurisdiktsiooni Eestis, Lätis ja Leedus, kus ajalehe kinnitust mööda toimusid paljud natsi okupatsioonijõudude kuriteod.

Paralleelselt süüaluste väljaandmisega oleks Kanadal veel kaks teist valikuvõimalust sõjakurjategijate vastutusele võtmiseks, kuid ametivõimude arvates on nende rakendamine komplitseeritud. Üheks võimaluseks on kasutada Kanadas 1946. aastal väljaantud War Crimes Act'i, kuid Kanada valitsuse ringkondadest mainitakse, et see seadus võeti vastu peamiselt ainult selleks, et võimaldada Kanada osavõttu liitlaste sõjaväelistest tribunalidest, eriti Nürnbergi sõjakurjategijate kohtuprotsessist. Kanadalastel ei ole selge kuidas nad saavad rakendada selliseid sõjaväelisi erikohtuid ligemale nelikümmend aastat pärast sõja lõppu, kuigi Jewish Congress ja Canadian Holocaust Remembrance Association seda nõuavad. Teise võimalusena on mõningalt poolt rõhutatud, et sõjakurjategijad on rikkunud Kanada immigratsiooniseadusi, kuid see pakub väga nigelaid väljavaateid kahtlusaluste vastutusele võtmiseks, kuna Kanada immigratsiooniseaduste põhjal ei ole pärast sõda siia saabunutelt nõutud allkirja, et neil pole olnud lähemaid sidemeid natsidega.

Nagu kõigest sellest nähtub on Kanada kohtuministri ja juudi organisatsioonide poolt käima pandud sõjakurjategijate jälitamise protsess, kusjuures „sõjakurjategija" mõistet käsitatakse kahjuks ühekülgselt ning samastatakse seda ainult natsi sõjakurjategijatega. Kuid enne Teist maailmasõda ja sõja ajal teostati N. Liidu poolt okupeeritud aladel massiliselt mõrvamisi, hukkamisi ja küüditamisi ning nende kuritegude tegijateks ei olnud ainuüksi venelased vaid ka teiste rahvuste liikmed. Kuidas on lood neid tegusid sooritanud kurjategijatega? Kui Kanadas räägitakse sõjakuritegudest, siis tuleks eelkõige selgelt määritleda, kas Kanadas kavatsetakse alustada ainult natsi sõjakurjategijate või kõigi selle mõiste alla kuuluvate kurjategijate jälitamist. Praeguste aktsioonide taustal võib oletada, et tegemist on ainult ühekülgse aktsiooniga, mille seemned külvati Nürnbergi protsessil.

K. A.

Meie ajakirjandus:

Vajame hädasti noorte juurdekasvu

Uudised, mida kodumaal ajakirjanduse, raadio ja televisiooni kaudu levitatakse, on ennem läbi käinud tihedast tsensuuri sõelast ja siis lisaks veel propagandast vürtsitatud. Pika aja jooksul on rahvas siiski õppinud teri aganaist eraldama, kuid teri on vähe ja nendegi väärtuses ei olda mõnikord päris kindlad.

Tõe jälile on aidanud ja erapooletut informatsiooni võimaldanud aga soome- ja eestikeelsete Vaba Euroopa (Free Europe) ning Ameerika Hääle (Voice of America — VOA) saadete jälgimine. Kahe viimati nimetatud programmide kuulamist raskendavad sagedasti esinevad segamised. Aga just need uudised, milliste levitamist valitsusvõimud püüavad takistada, tekitavad uudishimu.

Muidugi kuulatakse ka mitmeid Euroopa jaamu nii kuidas segamised ja kellegi keeleoskus seda lubavad.

Selletõttu ollakse kodumaal üldiselt nii ühest kui teisest maailmasündmusest informeeritud.

Ameerikat on peetud vabaduse kantsiks ja väikerahvaste iseolemise õiguste kaitsjaks. Viimasel ajal on USA praeguse välispoliitilise hoiaku tõttu palju populaarsust juurde võitnud ja sellepärast omistatakse võrdlemisi suurt tähelepanu ja kaalu Ameerika Hääle saadetele, mida igal vähegi soodsal võimalusel püütakse jälgida. Kuid samal ajal kostab mitmeist allikaist saabunud andmeil nurinaid saate üldise mentaliteedi ja sisu valiku suhtes.

Ameerika Hääl ei täitvat kõiki neid nõudmisi mida rahvas kodumaal selle programmist ootab.

Saadetel puuduvat nooruslik värskus ja perioodile vastav ainestik.

Kas ei viita see kontakti puudumisele kuulajaskonnaga ja sellest johtuvalt nende vajaduste mitte-tundmisele

Ameerika Hääle saated, kaasaarvatud ka eestikeelne osa, on olnud kas äärmuslikult erapooletud või ajuti isegi Ameerika, kui ka kogu vaba maailma huvisid kahjustavad ning mõnikord niisugused, mida meie arusaamise kohaselt tuleb lugeda vasakpoolseiks. President Reagan on avaldanud Ameerika Hääle sellise poliitika suhtes rahulolematust ja soovib tulevikus näha USA välispoliitiliste aluste selge- ja kindlamajoonelisemat esitamist. Esimeseks sammuks selles suunas oli paar nädalat tagasi senise direktori Conkling'i vallandamine.

Nähakse ette, et sellest asutusest sunnitakse lahkuma ka mõned vasakpoolsete vaadetega väiksemad tegelased.

Presidendi tahte maksmapääsemisel peaks Eesti osakonnal avanema võimalused rahva-jaajanõuetele vastavaiks saateiks tingimusel kui personali ja toimetustöö suhtes valitsevad raskused suudetakse ületada.

Möödunud aastal mitmel pool maailmas asetleidnud sündmused äratasid N. Liidu poolt okupeeritud maades, kui ka satelliitriikides elanikkonna suurenenud huvi välismaiste saadete vastu. Eriti kõitsid tähelepanu uudised Poola sündmuste kohta, milles revolutsioonilisi käärimisi valgustati põhjalikumalt ja tõetruumalt. Sellele nõudmisele reageeris USA valitsus Ameerika Häälele määratud summade suurendamisega ning saateaegade pikendamisega ja just Ida-Euroopasse suunatud saadete osas.

See puudutas ka Eesti osakonda, mis selle koosseisu niigi ülepingutatud töökoormust veelgi suurendas.

Osakond on töötanud pikemat aega viie inimesega, vaatamata, et koosseis on ettenähtud üheksa liikmelisena.

Ei ole mõeldav, et viis meest suudaksid rahuldavalt täita üheksa inimese ehk teiste sõnadega, et üks isik suudaks teha kahe isiku töö! Selliste tingimuste juures on paratamatu saadete kvaliteedi langemine.

Juhtkond on püüdnud koosseisu täiendada, kuid need katsed on nähtavasti vajalike oskuste ja vilumustega inimeste mitteleidmisel jäänud senini tagajärjetuks. Kui juba nüüd on probleeme personali leidmisel, siis võib olukord eelolevate aastate jooksul kujuneda üha raskemaks, eriti kui veel mõni praeguse koosseisu liikmeist mingil põhjusel peaks reast välja langema või pensioniea tõttu töölt lahkuma. Olukord Eesti osakonnas on tõsisem ja kriitilisem kui see eelpool toodust paistab. Osakond võibolla lonkab esialgu edasi, kuid tuleviku väljavaated on tumedad. Toimetajate ja teadustajate põua edasikestmisel võib praegustel koondamiste ajajärgul juhtuda vakantsetena püsinud ja täitmata jäävate kohtade koosseisudest kustutamine. Halvemal juhul võib ajajooksul järgneda hoopis Eesti osakonna sulgemine.

On selge, et kogu probleemi juur ei asu ainult Washingtonis vaid ka mujal. Küsimus seisab selles kas meie pagulasühiskond on valmis ettevõtma sammusid, mis aitaks käigus hoida Ameerika Hääle Eesti osakonda, kui ka meie ajakirjandust üldiselt. Ainukese teena näib olevat võimalike talentidega noorema generatsiooni esindajate suunamine ajakirjanduslikule põllule, asendamaks väljalangenud ja väljalangemisel olevaid veterane. Kutsevalikuealistele noortele (näit. täienduskeskkoolide õpilastele) tuleb tutvustada ajakirjandust.

Tuleb äratada huvi ja ergutada vajaliku kutselise hariduse omandamisele mitmesugustel vastavatel kursustel instituutide juures või sellekohastes ülikoolide fakulteetides.

Üheks noorte suunamise viisiks ja võibolla kõige paremaks tutvustamise mooduseks on ajakirjanduse esindajate isiklikud kontaktid, kõned ja ettekanded.

Kuigi ka ajakirjanduse alal eeldatakse teatud andeid, siiski suures osas on algaja edu aluseks tugev ja kindel tahe eriala õppida ja harjutada, nagu see on vajalik tagajärgede saavutamiseks teistel aladel, nagu näiteks laulu või klaverimängu juures.

Viimati nimetatud alade kohta peab märkima, et mõned organisatsioonid on olnud üsna edukad noorte mõjutamisel ja juhtimisel muusikalisele tegevusele. See peaks kõne all oleval juhul olema julgustavaks eeskujuks ja näiteks mida hea organiseerimise ja ettevõtmise juures võidakse saavutada. Loomulikult on tõukejõuna vajalikud stipendiumid ja muud materiaalsed hüvitused. Kuid kindlasti, isegi õppeajal, on kõige mõjuvamaks ergutuseks oma tööviljа ja nime trükimustas nägemine!

Ajakirjanduse alal uue, noorema generatsiooni soetamisel on ülimalt suurem tähtsus kui ainult Ameerika Hääle või eestikeelse ajakirjanduse varustamine vajaliku personaliga. Kuigi kohtade täitmine on momendil esmaseks ülesandeks, ei saa loota, et igaüks nendele kohtadele sobiks või jääda tahaks. Eesti huvisid kaitsvaid ajakirjanikke on aga vaja nii Kanada kui USA mõjukamate ajalehtede juurde, kes siis Eesti probleemide valgustamiseks sõna võtaksid. Eeskujuks võiks tuua juute, kes hoolega ja järjekindlalt valmistavad ette ajakirjanikke ja ka autoreid mundel aladel. Algajad kirjamehed võetakse vilumustega meeste kaitse alla, keda siis treenitakse ja abistatakse ning lõpuks kuhugi kohale upitatakse. Torontos leidub juudisoost ajakirjanikke tosinate viisi, kes kohalikes ajalehis igal võimalikul juhusel ja viisil oma rahvust ja rahva liikmeid esile tõstavad ning juudi küsimusi lõpmatuseni kordavad.

Kui meie, eestlased, tahame endale tähelepanu tõmmata ja kaotatud vabadust tagasi võita, siis peame samuti rakendama oma intelligentsuse ja võimed viisil, mis meie probleeme aitavad kõige paremini päevakorral hoida. Olgu see siis Ameerika Hääles, võõrkeelses või emakeelses ajakirjanduses või trükisõnas üldiselt. Meie võitluse edasi kandmiseks peame kaasa lööma vajaliku ajakirjanduslikukirjandusliku kaadri loomisele. Nagu lahinguväljal, on ka nüüd parimaks kaitseks rünnak, mis võib soodsa momendi saabumisel areneda läbimurdeks ja lõpuks võiduks!

L. Koobas

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. apr.
dr. A. Mae, tel. 493-7231

24. ja 25. apr.
dr. T. Kuutan, tel. 922-3824

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Müügil VABA EESTLASE talituses

Evald Uustalu
„TAGURPIDI SÕUDES"
Mälestusi ajavahemikult 1914—1943
Hind $18.— + saatekulu $1.—

Aarand Roos
„RÄNDAMAIE"
Luuletuskogu
$6.— + saatekulu 70 c

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

miseks ja kahe riigi vaheliste sõbralike vahekordade süvendamiseks. Need vahekorrad on nüüd tunduvalt jahenenud ning Ühendriikide juudid on eriti mures, kuidas saab Iisrael kõigist tulevikus ähvardavatest raskustest kui tal ei ole Washingtoni igakülgset toetust.

Paljud juudid on arvamisel, et Iisraeli ja Ühendriikide suurele sõprusele kujunes komistuskiviks maailma õlikriis ja üha kerkivad õlihinnad, mis sundisid ameeriklasi otsima sõbralikumaid vahekordi Araabia õliriikidega. Selle uue poliitika raamides otsustati Saudi Araabiale müüa tehnoloogiliselt viimistletud Awaci luurelennukeid, mida Iisrael peab ohtlikuks oma julgeolekule ehkki ameeriklased on tarvitusele võtnud erakorralised abinõud Iisraeli julgeoleku kindlustamiseks.

Kuid Awac'i luurelennukite müük Saudi Araabiale moodustab ainult ühe väikese sektori Iisraeli ja Ühendriikide vaheliste lahkhelide põhjustest. Kaaluvama osa nendest põhjustest moodustavad Iisraeli valitsuse isemeelsed sammud ja aktsioonid, millega ameeriklased ei saa nõustuda. Nii hävitasid Iisraeli pommilennukid Iraagi aatom-jõujaama, Iisraeli valitsus annekteeris 1967. aasta sõjakäigu ajal okupeeritud Süüriale kuulunud Golani kõrgustiku ning viimasel ajal on Iisrael hakanud rakendama erakorraliselt rangeid abinõusid araabia rahvuslaste vastu Iisraeli okupatsiooni alla kuuluvates Jordani läänekalda piirkondades. Eriti häirib ameeriklasi Iisraeli kahepaikne poliitika Jordani läänekalda elanikele autonoomia andmiseks. Camp Davidi kokkulepete alusel alustatud läbirääkimised Ühendriikide, Iisraeli ja Egiptuse vahel ei ole viinud sammuvõrragi lahendusele lähemale ning Washingtonis on jäänud mulje, et Iisrael annab Camp Davidi kokkulepete alusel tagasi küll Siinai poolsaare, kuid ta kavatseb endale jätta Jordani jõe läänekalda, mida peaminister Begin peab ajalooliselt juutidele kuuluvateks aladeks.

Mõned mõjuvõimsad Ühendriikide juudid leiavad, et Iisraeli peaminister Begini terav kriitika Ühendriikide valitsuse vastu on aidanud mõjuvalt kaasa mõlemate riikide vaheliste vahekordade jahenemisele. Kuid üldiselt on ameerika juutlus tugevalt Begini selja taga ning Ühendriikide valitsuse rangemat poliitikat Iisraeli suhtes tembeldatakse mõnel poolt juba antisemitismiks. Ning juudid annavad selgesti mõista, et järgmistel valimistel annavad nad oma hääled nendele kandidaatidele, kes toetavad juutide seisukohti.

AMI

Noormees klassikalise kitarriga

Boris Bagger vestleb oma õpinguist ja eelolevast kontserdist

Reedel, 30. aprillil toimub Eesti Maja keskmises saalis kell 7.30 õhtul kitarrikunstnik Boris Baggeri kontsert koos sopran Elisabeth Stepaniga. Toronto külaskäik pole talle siiski esmakordne, juba 1972. aastal esines ta siin esimeste Ülemaailmsete Eesti Päevade ajal noorkunstnike kontserdil.

Küsidest temast enesest ja ta kontserdist, vestleb siinsele eestlaskonnale peagu tundmatu klassikalise kitarri kunstnik Boris Bagger, et ta on sündinud Saksamaal Karlsruhes 1955. aastal. Vaatamata, et nimi pole eestipärane on vanemad eestlased ja koduseks keeleks on nii hea eesti keel, et poeg valdab korralikult eesti keelt, ka muusikaliste mõistete alal. Võõrapärane perekonnanimi pärineb taanlasest vanaisalt. Ta pole kunagi käinud eesti koolis ega saanud õpetust. Ta on ise natuke uhkegi selle üle, et ta räägib nii hästi, märkides et Torontos on ta märganud, et siinsed eesti noored koolile vaatamata räägivad halvasti eesti keelt.

Karlsruhes lõpetas ta gümnaasiumi ja 1981 Karlsruhe riikliku muusikaülikooli klassikalise kitarri alal, mis andis talle diplomeeritud muusikaõpetaja tiitli.

Ta on lisaks sooritanud meistrieksamid maailmakuulsate, inglase Julian Breami ja hispaanlase Narcisca Yepesi juures,

kuhu võetakse vaid neid, kes mõistavad küllalt mängida. Alates 1978 on ta Badeni muusikaansambli liige, on teinud kontserte erimaadel Cameranta Karlsruhe koosseisus.

B. Bagger selgitab Saksamaa muusikaõpingute tulemuste erinevusi siinse maa omast. Ta ütleb, et sealne diplomitöö vastab siin mandril muusikateaduse alal magistrikraadile. Sellesse teaduslikku töösse kuulus muusikaajalugu, kuulamine, dirigeerimine, psühholoogia, pedagoogika, mis tulemuseks andis pool-esinemiskunstniku ja pool-muusikaõpetaja diplomi.

Pärast Karlsruhe muusikaülikooli lõpetamist jätkas ta õpinguid Freiburgis,

kus ta võistluseksamitel pääses 40 kandidaadi hugast ainsana sealsesse muusikaülikooli.

Selles koolis tuleb tal lõpetada kõrgeimad õpingud mida ülikoolis saab teha. Tuleval aastal toimub lõputööna kitarrikontsert koos sümfooniaorkestriga.

Küsides, kas on Saksamaal tänapäevases muusikaelus võimalik muusikast elatuda, vastab ta, et mitte kontsertidega vaid õpilastest. Tal on Badeni muusikakursuste juures kahel õhtupoolikul kitarrituunnid õpilastele, kellest mitmed on võetud edasijõudnuina sisse muusikakoolidesse. Ees on veel suurem kontsert Lääne-Saksamaa presidendi palees, millest ka tema osa võtab.

Ta meenutabki kontsertreisi Skandinaaviasse möödunud aasta märtsis. Soome kriitik oli eriti hindav, mainides et soomlased on peale sõda vaid Virtuosi de Roma ansamblit kuulnud milléga Baggeri esinemine oli võrreldav.

Eeloleval kontserdil Torontos esitab ta täiemõõtmelise kontserdi koos sopran Elisabeth Stephaniga, keda ta on pikemat aega kontsertidel saatnud.

Nüüd on aga saatmine selles mõttes laienenud ja ta tahab Elisabethi saatajaks olla tulevikus abielumehena, kuigi praeguse Toronto külaskäik pole veel pulmareisiks.

Elisabeth on saanud oma lauluõpingud kuulsa ameerika prof. Lucretia Westi juures, kes on väga hea õpetaja ja ise ka tuntud lauljana, mis on taganud, et seni on Elisabeth alati saanud kõrge hinnangu.

Kontseril esitavad nad vaheldumisis C.M. von Weberi, J.S. Bachi, B. Britteni, Hector Villa-Lobose, Roberto Gerhardi helitöid. Samadest heliloojate töödest on Saksamaal valmimas heliplaat.

Lõpuks küsides kuidas Saksamaal elatakse ja kas Karlsruhes on ka teisi eestlasi, vastab ta, et kuna ta on liiga palju liikumas kontsertidel, siis on kontakti vaid vähestega.

Karlsruhes ja selle ümbruskonnas elavat mõned eestlased, kuid need on sulanud saksa ühiskonda.

Heidelbergis aga olevat eestlaste tegevus olemas.

Saksamaa majanduselus on muudatusi, pärast suurt majanduslikku õitseaega on töötuid ja mitmeid probleeme sadade tuhandete välistöölistega, keda Saksamaa enam ei vaja, kuid kes ei taha ka tagasi oma kodumaale minna, ehkki L.-Saksamaa neile sõidukulud kataks.

Noor kitarrikunstnik esineb aprilli lõpul, tuues siinsete eestlaste muusikaellu midagi erakordset nagu klassikaline kitarr on maailma muusikaelus.

Modelle T.E.S. Lasteaia moenäituselt Eesti Maja kauniks dekoreeritud laval. Pildil vasakult kasvataja Silvi Verder, Diana Kulpa, Peter Raudkivi, Tina Rand, Viive Kittask, Paul Sehr, Kersti Pikk, Leiki Veskimets, Paul Sambla ja Inge Foulds.
Foto: Vaba Eestlane

Kevadine lasteaia moenäitus

Ei ole silmale midagi rõõmsamat kui pidulikult rõivastatud väikelaste pere, ilusad nagu kohevate kleitidega nukud ja sametpükstes poisid! Emad, tädid, vanaemad ja isegi isad, kes olid kingituste andjad, olid oma järeltuleva põlvkonna eest väljas küll nõelte, varraste, niitide, lõngade, riidematerjali ning pitsidega, paljudel pisi-modellidel isegi mänguasjad kaasas. Eesti Maja suur saal oli tulvil imetlejaist, särasilmalistest lastest ja usinatest fotomeestest.

Ilus nagu muinasjutu-motiivistik ise, toretes õiterikas dekoratsioon aukartustäratavana modellide käigutee kohal, tsentrumiks kevadpühade kohaselt hüplev kelmikas muna, kõrvitsa-tõllas sõitvate hiirtega, kolm kõige paremini rõivastatud põrsast ja ühe valge talle hoidja. Kunstnikeks noored emad, õed M. Kittask, A. Saks ja K. Sandy ning kogu ettevõtte korraldajaiks Tiina Tralla ning Tiiu Jaason, võib öelda — üldpilt oli rõõmurikas, lasteriietus maitsekas ja kohvilaua perenaised armsad.

Elavat ja vilkalt liikuvat lastepere laval saatis klaveril R. Veskimets ning nooruslik kommentaator Linda Kukk valges mõjus nägusa kevadpuhanguna.

Pisi-plikade kleidimood on taas muutumas avaraks, kohevaks, sageli kaunistatud kleit-põllega. Rohkesti esineb nüüd tiib-varrukat suveks, taskuid ja nurgelisi pitsääristega kraesid, kleidi pikkus rohkem põlvenuki kohal. Laiad suvekübarad kroonivad pidulikult pühapäevast toredust. Poiste tarbeks oli kasutatud rohkelt veluursametit sporti- ja mänguülikonna tarbeks. Koolipoiste enamik aga eelistab kindlasti pikki halle pükse sinise kuuega.

Silmapaistvaiks riietus-esemeiks osutusid valged suvemantlid õdedele, kollane väike-tüdruku kleit huvitava seljalõikega, valged sinised paelaga ääristatud tenniskostüümid, poisikeste sinised püksid vikerkaarevärvi pulloveriga, Leiki Edwardsi tädi kootud triibuline kleit kollaste tuttidega ning telliskivipunane kapuutsiga jakk, huvitava kudumistehnikaga kapuutsi osas. Siis veel paelus silmi türkiiskleidike ning tirooli-stiilis rüü ja vanaema hoolas kudumistöö - toreda mustrilise talvemütsi ning Mai-Liis Tõu ponsho beezh-valkjate triipudega. Lisandus veel mitmeid nägusaid kleite, nagu valge põllega tumesinine, õdedele valmistatud sarlakpunaste põlledega hallikad kleidid ning mitmed kenad, valged ja roosad, pruun-valge ja lillakad suuremate tüdrukute jaoks. Katriina Ilvese vanaema oli kujundanud peene tumepunasest pesusametist pükskostüümi. Hästi olid kootud ka õekeste Raudseppade vöökirjas traksid ning elegantselt istus Taavo Martini helesinine ülikond, kui ta uhkelt kõndis oma õe Tiiu kõrval.

Kõige parem oli aga lõpp paljude rahvariietega . . . seda rahvuslikult kirevat Toronto Eesti Seltsi Lasteaia peret juhtis kuldtikandis tanuga tädi Silvi Verder. Siin nägime Järva-Jaani, Peetri kihelkonna, Mustjala, Setu, Järva-Jaani, Soome sugemetega, Põhja-Eesti, Järve-Jakobi, Muhu, Harju-Jüri, Pärnu-Mihkli, Hiiu ning Hiiu-Pühalepa rahvariideid. Üks lastest kandis koguni oma ema, proua Oderi lapsepõlve riietust, mis oli ütlemata hästi säilinud.

Eelpoolnimetatud lastele lisandusid kava järjekorras: Melissa ja Sarah Jones, Talvi Hess, Kathrin Hiir, Krista Raun, Kiiri Sandy, Viive Kittask, Eric Reppo, Diana Kulpa, Karin ja Lindsay Soomet, Ty ja Ryker Bird, Anne Baxter, Danielle Pirso, Laine ja Raja-Mari Raudsepp, Anna Sales, Paul Tralla, Lisa Hogg, Tiina Rand, Ingrid ja Eerik Randsalu, Daniel Schaer, Raivo Uukkivi, Randar Kuusk, Kristi Laar, Karin Marley, Silvi Jaason, Krista Raun, Lia ja Mati Saastamoinen, Krista ja Maaja Kukla, Inge Foulds, Paul Sambla, Kadri Uukkivi, Leiki Veskimets, Paul Sehr, Robert Arro, Lisa Toose, Aili ja Kersi-Ly Kuutan, Tiia Birkenbaum, Kersti Pikk, Misa Toose, Anita Oder, Kristina Hogg, Peter Raudkivi, Peeter Musta, Alfi Sepa ja Randar Puust. Lõpuks tänati moenäituse korraldajaid toreda lillekimbuga ning härra Vanaseljat lipualuse eest pr. Pärna poolt tehtud lasteaia lipule.

Tiina Tuvikene

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN
VIHMAVEEREENNID JA TORUD
ALUMIINIUM AKNAD JA UKSED
RÄÄSTAALUSED JA PAIKESE VARJUD
20 AASTA GARANTII
LÄTI ETTEVÕTE
Century Aluminum Installers
2226 Dundas St. W. Toronto, Ont. M6R 1X3
Telefon 534-2864
Omanik ARTURS MIME
Võtke ühendust firma omanikuga. — Ei mingit vahemeest.

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

VABA EESTLASE UUED TELEFONID:
toimetus 444-4823
talitus 444-4832

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.— + $39.—	$44.—
poolaastas	$26.— + $19.50	$22.—
veerandaastas	$14.— + $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE", ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saatn ainult tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

KALLIST

EVALD LEHTSALU

sündinud 26. detsembril 1924 Martnas, Läänemaal
surnud 31. märtsil 1982 Sydney's, Austraalias

mälestavad sügavas leinas

abikaasa MALLE perekonnaga Austraalias
INDA perekonnaga USA-s
õetütar ESTER perekonnaga Eestis
vennanaine LEIDA Eestis

Puhka rahus!

Armast koguduseliiget

Liidia Ellerhein'a

mälestab jällenägemise lootuses

TE BAPTISTI KOGUDUS

Armas, kallis ema

VARVARA ILVES

surnud Tartus 7. aprillil 1982

leinab

Sa õpetasid mulle
südamlikkust siin maailmas

poeg HERMAN

Armast

OLGA TEMP'i

surnud 24. veebruaril 1982 Vancouveris

mälestab

KARIN

Kauaaegset armast sõpra

MILVI JÜRGENS'it

mälestavad kurbuses

IRA ja JAAN KURVITS
LUULE ja ARVI SOVA
ELFRIDE ja RALF SUURKASK
MAIA ja EEDI KIRS
perekondadega

Puhka rahus

ÕIE KAIMRE

Leinates

LEKA

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstikäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Ilmar Tammelo

IN MEMORIAM

Ilmar Tammelo, rahvusvaheliselt tuntud õigusteadlane ja õiguse filosoof suri Sydneys, Austraalias, kaheksateist päeva enne oma 65-ndat sünnipäeva.

Ilmar Tammelo nimel seisab (kaks aastat tagasi koostatud nimekirjas) tähtsamate teostena 14 raamatut ja 93 artiklit. Selles puuduvad vähemalt kaks raamatut: üks itaaliakeelne ja üks õpperaamat. Mitmed raamatud on tõlgitud teistesse keeltesse. Mittejuristile torkavad silma pealkirjad „Survival and Surpassing" (1976, Ülelamine ja ületamine) ja „Zur Philosophie des Überlebens" (1975, Ülelamise filosoofiast).

Sündinud 25. veebruaril 1917. a., on Ilmar Tammelo elutee kulgenud Narvast Tartu Ülikooli, kus õppis õigusteadust (magistrikraad 1943), Saksamaale (doktoreerus Marlburgis 1944), Austraaliasse (poliitilise filosoofia magister (Melbourne 1951) ja rahvusvahelise õiguse magister (Sydney 1964). Õppejõuna on ta töötanud Heidelbergi, Melbourne'i, Sydney, Saarlandi (Lääne Saksamaal) ja alates 1973 Salzburgi ülikoolides. Lühemate õppe- ja uurimisülesannetega on ta veel olnud Harvardis, Oxfordis, Columbias (New York), Free University Brüsselis ja Tokios. Viimasel eluaastal ta nimetati ühe Strasbourgis rajamisel oleva instituudi professoriks. Kuid veel enne Strasbourgi kolimist ta tervis halvenes ja ta otsustas asuda tagasi Austraaliasse, lootes sealses kliimas paranemist oma alanud kurguhaigusele. Ta suri 7. veebruaril 1982.

Lahkunu teadusliku töö lühikokkuvõtteks tsiteerin H.-J. Uibopuud, tema kolleegi Salzburgis: „Ilmar Tammelo tegevus õigusloogika alal rajas temale maailmakuulsuse. Selle kõrval tegeles ta oma uurimustes ka küsimustega nagu siseriikliku ja rahvusvahelise korra õiglus, töövahekorra probleemid ja inimestevaheline kommunikatsioon. Tema lõpetamata jäänud viimne teos rahu üle näitab Tammelo filosoofilist usutunnistust: tänapäevases maailmas, kus ühtset inimsugu hõlmavat õigust veel ei eksisteeri, päästab maailma ainult lootus humaansusse."

Toronto eestlased mäletavad Ilmar Tammelod 1980. a. augustikuust, mil ta esines Metsaülikoolis ja Tartu Instituudis. Ta oli lahke, sõbralik ja kõrgelt hinnatud isiksus nii oma õpilaste kui ka kolleegide poolt. Teda leinavad abikaasa Lyndall Lorna (sündinud Cureton), paljud sõbrad ja Korporatsioon Rotalia kaasvennad.

Endel Aruja

Kristuse kannatamise aja kontsert Hamiltonis

Märtsikuu viimasel pühapäeval toimus Hamiltonis kiriku-kontsert, millest osa võttis arvukas eestlaspere Hamiltonist ja ümbruskonnast. Esinesid sopran Valve Tali, metsosopran Hilda Sepp ja orelil siinses linnas sirgunud andekas noor eesti muusik Norman Reintamm, kes saatis soliste ka klaveril.

Kava algas sopran V. Tali lauluga R. Toi „Palve", järgnes metsosopran H. Sepa esitusel K. Raidi „Igatsus" ja duetilt F. Schuberti „Püha, püha", mille oli duetile seadnud O. Kopvillem. H. Sepp laulis G. Wennebergi „Taaveti laul 82" ja J. S. Bachi „Ava end" (Cantata nr. 61), millele eestikeelsed sõnad oli kirjutanud O. Kopvillem. Samalt endiselt koorijuhilt olid sõnad ka dueti poolt esitatud F. Mendelssohni laulule „Ootasin Jehoovat".

Vaimuliku kõne pidas abipraost T. Nõmmik, kes käsitles muusika osa jumalateenistuses, kutsudes rahvast nagu Taavet: „Tulge ja hõisake Jehoovale, tulge ta palge ette tänamiseks, kummardagem ja põlvitagem oma karjase ees!" Sellisel kontserdil väljendub jälle Jumala teenimise suurus laulu ja muusikaga, mis on olnud läbi aegade rõõmu väljendamise vormiks. Ta ütles, et kogudus peaks tänama Jumalat, et liikmete hulgas on jõude, kes jagavad oma usulist veendumust ja talente teistega.

Järgnes väga jõuliselt orelil J. S. Bachi „Fuuga C major" Norman Reintammelt. Edasi oli kavas G. B. Pergolesi „Stabat Mater" duetilt ja solistidelt vaheldumisi, klaveril saatis N. Reintamm. Kontsert lõppes „Meie Isa" palvega duetilt oreli saatel.

Pärast kontserti koguduse nõukogu liige Tiina Rammo ulatas esinejaile punaseid roose tänuks selle muusikalise kingituse eest, mida kogudus elamuse võrra rikkamana oli kontserdilt saanud.

Samuti tänas abipraost T. Nõmmik esinejaid ja külalisorganisti. Ta tegi teatavaks ka, et N. Reintamm on vastu võetud Inglismaal olevasse orkestrijuhtide kooli.

Surmasõnumeid kodumaalt

5. märtsil suri pärast pikaajalist haigust paljude sportlaspõlvkondade teenekas abimees Elmar Martein. Ta on sündinud 12. juulil 1909 Viljandimaal Kõo vallas. Noorpõlves harrastas mitmeid spordialasid, kuid lemmikalaks kujunes ülipikamaajooks. 1934. aastal olid tema nimel Eesti rekordid 20 ja 30 km jooksudes, aegadega vastavalt 1.11.48,8 ja 1.54.39,0. Lootus pääsedà olümpiamängudele luhtus vigastuse tõttu, kuid Berliini jõudis noor spordihuviline siiski Eesti tähesõltjate grupi liikmena. Ta on olnud massööriks alates 1936. aastast ja on massöörina kaasa teinud olümpiamängud ka Helsingis, Melbourne'is, Tokios ja Mexico Citys, samuti mitmeil maailma- ja meistrivõistlustel. Viimasel aastakümnel andis ta oma panuse massööride uue generatsiooni kasvatajana.

★

21. veebruaril oma kuuekümne esimesel sünnipäeval suri kirjanduskriitik Kalju Kääri. Ta on sündinud Tartus. Lõpetas seal kommertskooli ja alustas tegevust ajakirjanikuna sõjaaastail. Pärast sõda lõpetas Tartu Ülikooli eesti keele ja kirjanduse erialal. On tegutsenud kirjanduskriitikuna, kogudes kodumaal kirjutatud ja ilmunud kriitikat aastaraamatuisse.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Demonstreeriti lõikelillede kunstipärast kasutamist

Toronto Eesti Aianduslubi märtsi kokkutulekule ütles avasõna esimees M. Lepik, millele järgnes Percy Waters'i lilleäris töötava õle Kurise ettekanne koos demonstratsiooniga lõikelillede, puude, põõsaste ja okaspuude okste kasutamise kohta vaasides ja mahutites.

Selgus, et lilli lillevaasi asetades lõigatakse paremaks ja kauemaks säilitamiseks kõikidel lilledel, nagu näiteks nelkidel, roosidel jt., terava noaga, poolpõiki alumise oksa otsad lühemaks. Närbunud rooside elustamiseks ja säilitamiseks asetatakse need näiteks ööseks vanni horisontaalselt (pikali) umbes kaks tolli sugavasse toaleigesse vette. Nelkide õitele pritsitakse säilitamise huvides kord päevas toaleiget vett. Öösel hoitakse lõikelilled tavalisest toa temperatuurist jahedamas kohas. Selleks, et gladioolide õite osad avaneks kogu õie ulatuses, näpistatakse õite tipud kaks kuni kolm sentimeetrit lühemaks. Tugeva vartega lilledel, nagu näiteks topelt-õielistel levkoidel, lõhestatakse paremaks säilitamiseks alumine varre-ots. Juhul, kui krüsanteemide õielehed hakkavad varisema, tilgutatakse õielehtede vahele varisemise vältimiseks kuuma küünlarasva.

Selleks, et oleks võimalik kaunimalt lilli asetada vaasi, pannakse sinna käsnataolist, varem märjaks tehtud rohelist blokk-materjali, mille nimeks on OASIS. Lillede kauemaks säilitamiseks lisatakse vaasis olevale veel FLORALIFE pulbrit vastavalt pakendil antud juhistele. Kuivatatud lilledest dekoratsioone tehes kasutatakse vaasides kuiva lõigatavat pruuni blokkmaterjali, mille nimeks on SAHARA. Kõiki eespool nimetatud materjale saab lilleäridest osta.

Esimeseks kohapeal tehtud lauadekoratsiooniks oli ülestõusmispühade korvike kevadiste lillede, pajuurbade ja shokolaadist munadega. Järgnes üle tosina erinevatel sündmustel (pulmad, sünnipäevad) ja aasta-aegadel kasutatavaid lauadekoratsioone, milledes tarvitati vastavalt olukordadele lisaks lilledele, puude ja põõsaste oksi, kase- ja pajuurbasid, okaspuude käbisid, värvilisi küünlaid jm.

Üks õnnelik loengust osavõtja, kelle sünnipäev oli lähematel päedel, sai kingiks suurtest krüsanteemide õitest valmistatud puudli. Kohalolevale naisperele anti õie Kurise poolt koju kaasa punane roosiõis. Enamik demonstratsioonil kasutatud materjale oli antud tasuta Percy Waters'i lilleäri poolt. Kokkutuleku lõpul toimus valmistatud lauadekoratsioonide enampakkumine M. Lepiku juhtimisel.

Järgmine klubi loenguõhtu on 29. aprillil, kus toimub laudkonnavestlus ja väikese kasvuhoone ehitamise demonstratsioon. Esinevad J. Oinus, M. Lepik ja E. Kuris. Vaatlusel on kasvuperioodi pikendamine, mida ise kasvatada ja mida osta ning suvine mullaharimine.

EKs

Charles Kipperi kaks kontserti

Kristuse kannatusajal toimus Torontos kaks kontserti, mis, kuigi erinevais kirikuis, olid üsna lähedalt seotud, kuna koorijuhiks oli mõlemal puhul Charles Kipper ja üht solisti jagati mõlemal õhtul. Mõlemal kontserdil oli ka ühine eesmärk ja sõnum kuulajaisse sisendada Kristuse kannatusaja sügavat tähendust inimkonnale.

Charles Kipper on Peetri koguduse segakoori Cantate Domino ja T. E. Baptisti koguduse segakoori juhatajaks. Nii on mõlemad koorid kujunenud, kasvanud ja küpsenud tema koorimuusikat tõlkendava koorijuhi tunnete ja võimete kohaselt. Kummaski kooris on lauljaskonnas mõnetist erinevust, baptistidel noori lauljaid märgatavalt rohkem. Sellest on tingitud ka kooritämbri kvaliteet. Mõlemad esitasid vaimulikku klassikalist muusikat veendumuse ja lauluvaimustusega, mida saab panna koorijuhi enese veenete ja tunnete teeneks.

Kahel kontserdil oli ühiseks iseloomustuseks veel kuulajaskonna arvukus, mõlemad kirikud olid kuulajaist tulvil, üsnagi palju neid, kes mõlemaid külastasid. Neid kahte sündmust jälgides tuli aina imestada C. Kipperit kuivõrd ta on pühendunud kooride juhatamisele ja kirikumuusikalisele tegevusele, olles baptisti kirikus lisaks koorijuhtimisele solistide klaveril saatjaks, milleks tal on imetletavalt arenenud anne diskreetse ja tundliku saatjana.

Peetri kirikus esitas Cantate Domino G. F. Händeli oratooriumi „Passioon/Kristuse kannatused", saatis Lembit Avesson orelil, osalisteks olid Avo Kittask Jeesusena, Erich Rämmeld evangelistina, Jaan Medri Pilaatusena, Estra Väli-Toompuu Juudasena ja Siioni tütardena Alli Vähi, Liina Purje ja Elna Libe. Evangeeliumi tekste luges õp. U. Petersoo, kes pidas ka helitöö sisule lähedase jutluse.

Cantate Domino on kasvanud arvult ja tugevnenud häältest, mistõttu nõudlik klassikaline helitöö esitati ilmse küpsusega. Ka andsid suure panuse muusikalisele tasemele baritonid Avo Kittask ja Jaan Medri, kuna Liina Purje (pärast nädal varem antud iseseisvat kontserti) näitas oma küpset laulukunsti heliseva hääle ja märgatavalt puhta diktsiooniga. Lembit Avessoni orelisaade on alati olnud imetlusväärne harmoniseerudes kooriga ja solistidega. Kirikutäis muusikasõpru tundsid end kaasahäaratuina vaimuliku muusika tõelisest evangeelsest jõust.

T. E. Baptisti kogudus oli pealkirjastanud oma kontserdi „Lunastaja Seitse Sõna Ristil — Helides", vihjates Buboisi peagu samanimelisele kantaadile. Tegelikult oli nimetatust vaid katkendeid, küll aga oli antud teiste klassikute töid soololauludena ja ansambli esituses.

Koguduse segakoor alustas Händeli lauluga „See on Jumala tall", alt Asta Kaups laulis sama komponisti „Ta on põlat" ja kuuest tütarlapsest koosnev vokaalansambel laulis Schütži „Siin Lunastaja risti all".

Ulatuslikumaks olid kontserdil katked DuBoisi kantaadist „Seitse sõna ristilt", kus tenor Henry Piii, bariton Jaan Medri ja segakoor laulsid „Täna pead sa", H. Piil ja J. Medri ning sopran Marika Wilbiks ja koor „Naine, vaata" ja kolmanda katkena J. Medri „Mu Jumal, mu Jumal".

Järgnes katkend Steineri kantaadist „Ristilöömine", kus eriti kaunis oli alt A. Kaupsi retsitatiivne teksti osa vahelduvate ristilöödud Jeesuse sõnadega, mida laulis segakoori meesansambel. Ka viimane laul oli samast helitöost „Suur Jumala arm". Lisaks kontsertosale olid lühikesed sõnavõtud K. Medrilt, A. Luupilt ja E. Toompuult. Solistide ja ansamblite puhul saatis klaveril C. Kipper, koorilaulude puhul Anne Alkok klaveril ja Peeter Kaups orelil.

T. E. Baptisti koguduses on häid lauljaid, üldlaulude puhul on tunne, et see on nagu ühine vaimustusega laulev koor. Eriti on noored seotud koguduse muusikaeluga ja annavad oma noorte häältega värskust juurde. Ka on koguduses juba ammuse tuttava Asta Kaupsi kõrval noori võimetega lauljaid nagu Marika Wilbiks, kes sisemise julguse ja esitatava sisulise veendumusega tõlgitseb oma laule. Jaan Medri on hea bariton ja uuena laulis tenor Henry Piil küllaldse ilmekusega oma sooloosa. Segakoor, ansamblid ja solistid tundsid ise laulurõõmu C. Kipperi juhtimisel.

Kaks kontserti sama juhiga on mõneti vorminud kooride ilmet, kuid mõlemad laulavad Issandale uut laulu ja tegid seda möödunud kannatusnädalal tähelepanuväärselt hea tulemusega, kaasahaarates kuulajaid ja neid ikka sidudes kannatusaja mõistega, millele tänapäevases maailmas on väga vähe ruumi.

Kuulutamine
"VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

illede

ist

kkutulekule ütles avasõna nters'i lilleäris töötava Õie õikelillede, puude, põõsas- sides ja mahutites.

li, mille nimeks on SAHA- iki eespool nimetatud ma- aab lilleäridest osta. seks kohapeal tehtud laua- siooniks oli ülestõusmispü- rvike kevadiste lillede, pa- e ja shokolaadist munade- gnes üle tosina erinevatel stel (pulmad, sünnipäevad) -aegadel kasutatavaid laua- sioone, milledes tarvitati t olukordadele lisaks lille- ude ja põõsaste oksi, kase- rbasid, okaspuude käbisid, küünlaid jne.

nnelik loengust osavõtja, nnipäev oli lähematel päe- kingiks suurtest krüsantee- est valmistatud puudli. Ko- le naisperele anti Õie Ku- t koju kaasa punane roosi- mik demonstratsioonil ka- materjale oli antud tasuta Vaters'i lilleäri poolt. Kok- lõpul toimus valmistatud ratsioonide enampakkumi- Lepiku juhtimisel.

ine klubi loenguõhtu on 29. kus toimub laudkonnavest- äikese kasvuhoone ehitami- nstratsioon. Esinevad J. M. Lepik ja E. Kuris. Vaat- kasvuperioodi pikendami- a ise kasvatada ja mida os- suvine mullaharimine.

EKs

s kontserti

itse Sõna Ristil — Heli- hjates Buboisi peagu sama- le kantaadile. Tegelikult netatust vaid katkendeid, oli antud teiste klassikute ololauludena ja ansambli

duse segakoor alustas lauluga „See on Jumala t Asta Kaups laulis saima nisti „Ta on põlat" ja tütarlapsest koosnev vo- ambel laulis Schützi „Siin ja risti all".

slikumaks olid kontserdil DuBoisi kantaadist „Seitse stilt", kus tenor Henry Piil, Jaan Medri ja segakoor „Täna pead sa", H. Piil ja ri ning sopran Marika Wil- koor „Naine, vaata" ja da katkena J. Medri „Mu mu Jumal".

es katkend Steineri kan- „Ristilöömine", kus eriti oli alt A. Kaupsi retsita- teksti osa vahelduvate risti- Jeesuse sõnadega, mida egakoori meesansambel. Ka laul oli samast helitöost Jumala arm". Lisaks kont- e olid lühikesed sõnavõtud drilt, A. Luupilt ja E. ult. Solistide ja ansamblite saatis klaveril C. Kipper, ulude puhul Anne Alkok ja Peeter Kaups orelil.

E. Baptisti koguduses on uljaid, üldlaulude puhul on et see on nagu ühine vai- ega laulev koor. Eriti on seotud koguduse muusika- a annavad oma noorte hääl- rskust juurde. Ka on kogu- juba ammuse tuttava Asta kõrval noori võimetega i nagu Marika Wilbiks, kes e julguse ja esitatava sisuli- endumusega tõlgitseb oma Jaan Medri on hea bariton na laulis tenor Henry Piil se ilmekusega oma soolo- egakoor, ansamblid ja solis- dsid ise laulurõõmu C. Kip- htimisel.

s kontserti sama juhiga on vorminud kooride ilmet, mõlemad laulavad Issandale ulu ja tegid seda möödunud tusnädalal tähelepanuväär- a tulemusega, kaasahaarates aid ja neid ikka sidudes kan- ja mõistega, millele tänapäe- maailmas on väga vähe ruu-

Kuulutamine
ABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Liina Purje ja Jeremy Viinalass

EKK Kontsertbüroo seeriakontsertide viimane kontsert oli 4. aprillil Tartu College'is, kus olid kaastegevad sopran Liina Purje ja Jeremy Viinalass viiulil. Soliste saatis klaveril Charles Kipper.

Liina Purje alustas oma laulutsüklit vaheldusrikka esinemisega. Esimesed kaks laulu olid Mozartilt—kontsertaaria „Ridente la calma" ja Zerlina aaria „Batti, batti" ooperist „Don Giovanni". Esimest ta vajas saaliga kohanemiseks, teise, „Andante grazioso" temponäis liiga elav, isegi rahutu. Hea diktsiooni tõttu oli iga sõna arusaadav ja solisti hääl soojenes peagi. Liina Purjel on pisut näitleja hinge, ta suudab, nagu ilmnes järgnevates lauludes, mõnel korral oma laulu sobivate kehaliigutustega veelgi nauditavamaks teha.

Gian-Carlo Menotti ooperist „The Medium" laulis ta Monica aaria „Monica, Monica". Selles kujutas Monica ette tema ja Toby vahel toimuvat dialoogi. Kahekõne mulje esitamine õnnestus. Helen Tobias-Duesbergi meloodiad William Blake'i luuletusele „My Pretty Rose-tree" ja „The Tiger" olid nauditavad, eriti viimane, kus ilmekas miimika laulu elama pani. „Summertime" George Gershwini ooperist „Porgy and Bess" ületas oma tundlikkusega kõik eelmised. Meenutades suvemeeleolu, pani ta unustama samal ajal väljas oleva pakase.

Järgnes 18-aastase, Sudburys elava viiulikunstniku Jeremy Viinalassi kava, mis püsis kogu õhtu romantismi pinnal. Max Bruch'i G-moll viiulikontserdi keskmise aeglase osa esitas ta väga julgelt, kuid näis olevat ise pinge all ja mäng oli ebaühtlane. Pablo de Sarasate „Malaguena" oli palju kindlam, aga esimese pala intensiivsus puudus. Tehniline osavus, eriti vasaku käe pizzicatode osas, oli märgatav.

Pärast vaheaega esitas Liina Purje grupi eesti heliloojate laule. Ta selgitas iga laulu sisu enne inglise keeles, lisades huvitavaid tekstitõlkeid. Kontakt kuulajatega oli hea, mis vaba ja rahuliku esinemise eriti nauditavaks tegi. Evald Aava „Pää kummardan su ees, mu sui", Gustav Ernesaksa „Alla valgete kaskede" ja „Pää kohal toomeke"ning Riho Pätsi „Kadarikus" esitati tundeküllalselt, kus laulja hea diktsioon tuli eriti viimases briljantsena esile. Eduard Oja „Me olime nagu lapsed" sissejuhatus oli väga inspireeriv ja seda ületas ainult perfketselt lauldud Juhan Aaviku „Koduigatsus". (Juba see laul üksi tasus kontserdil käimise). Viimaseks lauluks oli Eduard Tubina „Ingel lindudega", millele järgnes lisapalana Prit Ardna „Ma lapsena jäin koduta".

Jeremy Viinalass esitas Brahmsi viiulisonaadi op. 78, no. 1 Klaveri ja viiuli duetina mõeldud, tundus see rohkem viiulisoolona ning dueti ülesehitust oli alles koodas märgata. Joachim Raffi „Cavantina" esitus oli meeldiv ja viimane pala, Bedrich Smetana „Kodumaalt" oli huvitav ja elav, eriti kiireis tshehhi tantsumotiivides.

Jeremy Viinalassil on ees hea tulevik. Tal on haruldane kontsentreerumisvõime ja poognatehnika tuletab üht selle ala meistrit, Steven Staryk'it (Toronto Sümfooniaorkestri kontsertmeiser alates eelolevast hooajast) meelde. Tämber, vibrato ja tundlikkus on veel ebaühtlased, aga tema vanuse kohta on ta juba küps kunstnik. Liina Purje esinemine võib vahel olla ka ebaühtlane, aga kui ta laul ja kehaliigutused on kooskõlas, on tema esinemine väga nauditav. Charles Kipper saatis iga pala tundlikult, sujuvalt, ja kus see tarvilik oli, virtuooslikult, mis andis isegi nauditavale kontserdile palju juurde. Loodetavasti kuuleme neid kunstnikke varsti jälle, sest neilt võib ainulaadseid elamusi oodata.

W. MART LAANEMAE

Ene-Liis Martens Tallinna Jahtklubi kunagise lipuga.
Foto: Tommy Tomson

Eesti purjesportlaste kokkutulek

Tallinna Jahtklubi lipp „külaskäigul" Torontos

Märtsikuu 17-ndal toimus Heino Kasaku kodus Toronto Eesti Jahtklubi aastakoosolek, millest ka klubi Collingwoodi osakonna liikmeid osa võttis. Koosolekul vaadati tagasi möödunud tegevusaastale, mis oli klubil kümnes ja valiti uus juhatus, millele järgnes meelelahutuslik osa.

Heino Kasak andis ülevaate tegevusest, kus rõhutas eriti kahte saavutust, mis eestlastele rõõmu teeb. Üheks on, et Harry (Heiti) Roman on valitud Kanada purjetamismeeskonna mänedzheriks Ameerika karikavõistlustel 1983, milleks 12 parima valimiseks on käigus Floridas treening 25 mehega. Teiseks on, et noor eesti purjesportlane Robert Muru valiti sellesse meeskonda, kes võtab osa eeltreeningust, ja arvestades tema seniseid saavutusi, peetakse tõenäoliseks, et ta valitakse Kanada esindusmeeskonda.

Teiseks saavutuseks oli Ilmar Martensi paadi „Pagan" esikohale tulek Canadian Yacht Racing Association'i poolt korraldatud võistlustel.

„Pagan" tuli esikohale oma klassis, saades „Freedom" karika.

Martensile oli möödunud suvi võituderohke.

Koosolekul moodustati uus admiraliteet, kus admiraliks valiti Harri (Heiti) Roman, viitseadmiraliks Heino Kasak, sekretäriks Reet Kasak, Georgian Bay osakonna admiraliks Hugo Tammik.

Pärast koosolekut järgneval koosviibimisel V. Gustavson ja H. Kasak musitseerisid, näidati möödunud aastal peetud Collingwoodi „Lekkiva kapa" regata filmi. Uudishimu objektiks oli Tallinna Jahtklubi lipp. Elmar Anderson, kes praegu elab Stokholmis, oli enne põgenemist pakkinud oma kohvreid ja nende asjade hulka ka Tallinna Jahtklubi lipu, mis oli tema kui Tallinna Jahtklubi liikme käes. Ta ise sõitis Saksamaale. Kuid naaber läks enne ärasõitu tema suvilasse, nägi pakitud kohvrit ja sõitis rannast Andersoni jahiga Rootsi.

Paar aastat hiljem jõudis sinna ka Anderson ja sai oma paki kätte ning leidis, et selles oli ka Tallinna Jahtklubi lipp.

Ta mõtles alul, et kingib selle lipu Torontosse siinsele eesti jahtklubile, kuid kui Stokholmis organiseeriti oma jahtklubi, siis otsustas ta selle jätta Rootsi, kui kodumaale lähemale eesti jahtsportlaste organisatsioonile.

Lipp on ajutiselt praegu Torontos, kus seda siinsel Toronto Eesti Jahtklubi koosolekul vaadeldi ja peeti plaani omale sellest koopia tegemiseks. Omaaegse Tallinna Jahtklubi komandöriks oli Aleksander Puhk, liikmeist on praegu Torontos Ottomar Kess ja Kustas Kurg.

Eeloleval suvel tähistatakse Toronto eesti purjespordi kümnendat tegevusaastat, mil puhul kogunevad kõik purjesportlaser Collingwoodi. Ettevalmistusi juba tehakse, paate korrastatakse, et Collingwoodi regata eriti suurejooneliseks kujuneks.

Olukord ühispanganduses

Ontario Ühispankade Keskus vaatab optimistlikult tulevikku

Ontario Ühispankade liikumine on kindel ja tõuseb uuesti tugevaks pärast finantsilist madalseisu, filosoofilist erinevust ja organisatoorset survet, mis on kõigutanud kogu ühistegelikku süsteemi viimase paari aasta jooksul, on iseloomustav kokkuvõte Ontario Ühispankade Liidu peakoosoleku seisukohtadele. Koosolekust võttis alaliselt osa T. E. Ühispanga juhatusliige Egbert Runge, osalise ajaga laekur Ants Kütt, panga mänedzher pr. Peters ja Paul Kiilaspea.

Ühispankade probleemid tulid loodi keskpangale pikaajaline madalama protsendiga fond, mille Ontario valitsus käesoleva kuu lõpul kinnitab.

Ontario Ühispankade Keskus, mis muude ülesannete kõrval tegutseb ka Ontario Ühispankade Keskpangana, sattus raskustesse investeerides raha pikemaajalistesse madalaprotsendilistesse föderaal, provintsi ja lokaalvalitsuste fondidesse. 500 miljoni dollarilise äriseisuga Ontario Ühispankade Keskusel on ca 250 miljonit dollarit seotud madalama protsendiga, mis annavad keskmiselt 10%, samal ajal kui ise makstakse kõrgemat protsenti pangahoiustelt. See ebasobivus varanduste ja kohustuste vahel tahetakse parandada sundliku fondiga, kuigi May arvestab, et käesoleva aasta puudujääk võib olla veel 3,9 miljonit dollarit. Mitmesuguste abinõude ja summadega loodetakse 1983. aastal ühispankade olukord jälle stabiliseerida.

Lõpuks May ütles, et kuigi möödunud aastal ei olnud ühispankades äriseisude suurenemist,

on ühispangad siiski väga olulised asutised nende ümber olevate ühiskondade teenimiseks ja jäävad väga tähtsaiks institutsioonideks Ontario majanduselus.

ILMUS MÜÜGILE
MAARJAMAA KIRJASTUSEL
EESTI KEELE ETÜMOLOOGILINE TEATMIK
Alo Raun
Hind $18.— + saatekulu $2.—
Saadaval Vaba Eestlase talituses

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Paljud eestlased — majaomanikud, ei tea
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ILMUS MÜÜGILE:
PIISKOP KARL RAUDSEPP'a
RISTIGA MÄRGITUD
Hind $12.— + saatekulu $2.—
Saadaval Vaba Eestlase talituses.
„Need read tahavad kirjeldada üht vaimulikku nii, nagu ta elab ja töötab loomulikuna. See on katse kujutada tõelist meest ametirüüs." (Autori eessõnast)

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LIMITED
REALTOR
TOOMAS TOOP 763-5555 769-3523
Ida-Toronto — moodne 3-magamistoaga 12¾%
Lääne — kaks maja, kokku $109.000
High Park

TORONTO EESTI ÜHISPANK vajab
AMETNIKKU
eesti ja inglise keele oskus vajalik
Avaldused koos elulookirjeldusega saata hiljemalt 30. aprilliks s.a.:
TORONTO EESTI ÜHISPANGA JUHATUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

HELLARRA SERVICES
2001 Danforth Ave. Toronto Ont. M5C 1J7 694-6241
Hüpoteeklaenud
raamatupidamine
ja tulumaks
HELLE RANNIK
endine
keskvalitsuse
tulumaksurevident

SOOJAVEEKÜTTED
Uued ja parandamine — õli ja gaas
Veetorude parandamine
ROLAND KULLIK — Tel. 275-1280

Montreali noorte jüripäeva paraad

Montreali gaidide ja skautide jüripäeva paraad toimub laupäeval, 24. aprillil kell 10 hommikul Jaani kiriku saalis. Pärast paraadi on noortele ja vanemaile kohvilaud.

LESK DAAM

soovib tõsist tutvust vanema härraga (55—65). Palun lisada tel. number.
Kirjad slt. märgusõnaga „Lesk"

EINO KURIS

AIANDUS

Seenemulla komposti kasutamise võimalusi

Seenemulla komposti kasutatakse sageli kevadel murule kerge kattena pannes, ka lihtsalt maakattena või isegi potimullana. Senini puudusid andmed selle komposti väetise sisaldavuse kohta. Nüüd on Ühendriikides Tennessee Ülikooli Aiandusosakonnas töötav dr. Willard T. Witte seenemulla komposti koostist ja kasutamisvõimalusi uurinud. Tulemused avaldati Kanadas Ontario Põllutööministeeriumi „Nursery-Landscape — Turf News'is".

Selgus järgmist:

1. Lämmastiku sisaldavus on kõrge. Segades kompostimulda mullaga, turbaga, liivaga või isegi puukoortega lahustub lämmastik kiiresti.
2. Fosfori sisaldavus on väga madal. Komposti kasutades potimullana tuleb kindlasti superfosfaati lisada.
3. Kaltsiumi sisaldavus ja mullahappesus (ph) on küllaldane. Potimuldadele tuleks vähe lupja lisada.
4. Magneesiumi sisaldavus on küllaldane.
5. Kaali sisaldavus on liiga kõrge. See võib segada kaltsiumi, magnaasiumi ja lämmastiku kasutamist mullast, seepärast peetakse vajalikuks mulla segamist seentemulla kompostiga.
6. Lahustuvaid muid soolasid on liiga palju.

Arvestades eeltooduga peetakse vajalikuks, et seentemulla komposti kasutades tuleks võtta ühe osa komposti kohta viis kuni kuus osa head aiamulda ja see segada. Võttes näiteks ainult seentemulla komposti potimullana võib see kõrgete soolade sisaldavuse tõttu põletada taimede juuri või taimed muutuvad kollaseks.

E. Kuris

E. KURIS
WILLOW FARM NURSERY
Soodsalt müügil ilu- ja marjapõõsaid ning ilupuid
ILUAEDADE PLANEERIMINE JA AIANDUSLIK NÕUANNE
Müük 48 maantee ääres, Baldwin, Ont., asuvast puukoolist 28 miili Metro piirist
Tel. puukoolis 1 (416) 722-5849 — Torontos tel. 444-5173

SPORT

Eesti kiiruisutamine 90-aastane

Eesti kõige vanemaks talispordialaks on kiiruisutamine, mil tänavu täitub 90 aastat.1892. a. ilmus „Postimehes" teade, et Tallinnas Shnelli tiigil korraldati võiduuisutamine, millest ka naised osa võtsid.

17. veebruaril 1910. a. peeti juba Eesti meistrivõistlused, kus meistreiks tulid Emma Uhl ja Artur Kukk. A. Kukk tõusis Venemaal silmapaistvaks kiiruisutajaks, olles 1912. a. Venemaa meistrivõistlustel Peterburis II klassis 1500 ja 5000 m esimene. Järgmisel aastal tuli ta Euroopa meistrivõistlustel Peterburis 5000 m 11. ja 10000 m 9. kohale ning võttis osa nädal hiljem maailmameistrivõistlustest Helsingis. 1916. a. oli A. Kukk Venemaa meistrivõistlustel I klassis kolmas.

Taliolümpiamängudel on eestlastest esinenud 1928. a. St. Moritzis Ch. Burmeister, kes 500 m ajaga 46,2 tuli 15. kohale. 1936. a. oli A. Mitt Garmisch-Partenkirchenis 22. kohal.

1934. a. esimesel Eesti—Läti maavõistlusel kaotas Eesti meeskondlikult, kuid individuaalselt oli parim A. Mitt ja kolmas R. Jürgenson.

N. Liidu okupatsiooni ajal on edukaim olnud kiiruisutajaist A. Antson, 1962. a. I N. Liidu talispartakiaadil olid Eesti kiiruisutajad seitsmendad. 1964. tunnistati A. Antson maailma kiiruisutajaist parimaks, kus ta olümpiavõidule lisas kaks maailmarekordit. Antsoni ajal tõusis kiiruisutamine Eestis populaarseks, korrastati kolm tasemel olevat uisurada Aegviidus, Elvas ja Sillamäel. Nüüd on neist säilinud ainsana Elva uisurada.

Korp! Sakala võitis bridzhiturniiri

7. märtsil toimus Tartu College'is Eesti Korporatsioonide Liidu bridzhiturniir. Huvi võistluste vastu oli elav ja osavõtjate arv 40. Esimest kohta jagasid mängijate paarid U. Sui — M. Musta, Korp! Sakala ja E. Heinmaa — T. Lainevool, Korp! Sakala. Ka kolmandale kohale tulid Korp! Sakala liikmed R. Viksten — I. Uukkivi.

Neljandale kohale tulid F. Koop — T. Toomes, Korp! Rotalia, viiendale M. Liinvee — K. Palo, Korp! Sakala ja kuuendale kohale T. Orav — E. Tiislar, Korp! Rotalia.

Spordimärkmeid

Sofias peetud sisekergejõustikuvõistlustel tõukas bulgaarlanna Virzhinija Veselinova kuuli 20.74, mis on tänavune parim tulemus maailmas. Atanas Tarev hüppas teibaga 5.50.

RISTSÕNA NR. 1098

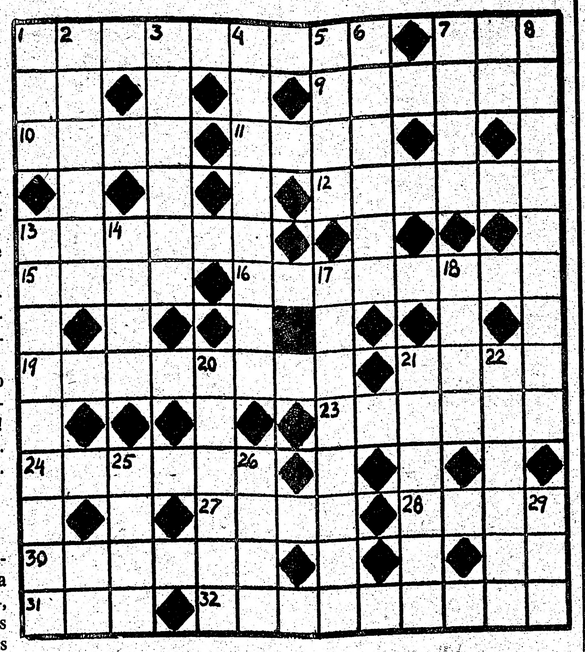

Põikread: 1. Saar Kanada läänerannikul, 7. Vaimuliku tiitli lühend ingl. keeles, 9. Alev Läänemaal, 10. Ese istumiseks, 11. Üldnimetus jahiloomade kohta, 12. Mitte elusat, 13. Meresõitjate hirm minevikus, 15. Kaliifide nimi, 16. Mägironimine, 19. Midagi väga tahtma, 21. Vanadusest, 23. . . . kukk — prantsuse rahvuslik embleem, 24. Ringküsimus, 27. Eesti ajakiri, 28. Kirjanik Helbemäe eesnimi, 30. Kasvaja (haiglaslik nähe), 31. Vana naine, 32. Millestki mõnu või rõõmu tundmine.

Püstread: 1. Toiduaine, 2. Arstirohi, 3. Antiikaja suurmees, 4. Mitte meeles pidama, 5. Hing sees, 6. Vorm sõnast rikkuma, 7. Hobune, 8. Mitte vastatud, 13. . . . marss — paraadidel mängitav helilind, 14. Pehme-vesine maa, 17. Kirjanduslik vargus, 18. Igaühel, 20. Paha vaim, kurat, 21. Vorm sõnast elama, 22. Lõunamaine puuvili, 25. Kanade majake, 26. Ümbritsev aed, 29. Jook.

PÜHADE RISTSÕNA LAHENDUS

Põikread: 1. Püha, 4. Stakaato, 8. Uus, 9. Ivar, 10. Su, 11. Hr, 12. Abar, 13. Irja, 16. Etem, 18. Ob, 19. Sulo, 21. Suur, 23. Tud, 24. Onn, 25. Klaviatuur, 27. Al, 29. Maarja, 33. Ork, 34. AS, 35. Surujad, 37. Orava, 39. Tomati, 40. Sto, 42. Kivit, 44. Särk, 46. Lie, 47. Star, 49. Hea, 50. Õpetus, 51. Edna, 54. Osad, 55. Starter, 57. Salem, 58. ETA, 59. Sa, 60. Eelis.

Püstread: 1. Pashad, 2. Hai, 3. Aava, 4. Suur, 5. Tu, 6. Tabel, 7. Oratooriumites, 10. Sibulakoored, 14. Järv, Jaak, 15. Usutus, 17. Muna, 18. Oskar, 20. Udujutt, 22. UAR, 23. Ta, 26. Iasvili, 28. Ladin, 29. Morss, 32. Ajaratas, 36. At, 38. Avinurme, 41. Tähed, 45. Kansas, 47. Sporti, 48. Rudi, 52. Atla, 53. Et, 56. Eel.

Toronto Eesti Õngitsejate ja Kalameeste Seltsi poolt korraldatud kalapüügivõistlusest osavõtjad. Istuvad vasakult A. Nõmm, teisele kohale tulnud hr. Arro, esimesele kohale tulnud H. Suurna, kolmandale kohale tulnud J. Käis, juhatuse liige ja võõrustaja F. Aadli, seltsi esimees H. Riko; seisavad vasakult hr. Talpak, H. Kukk, neljas juhatusliige V. Barras, hr. Koppel, seitsmes K. Paap, A. Nieländer, Harilaid, E Lood, P. Kunstimees ja O. Luukas.

Foto: J. Säägi

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.35
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	.50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	.50
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T. E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.00
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	.85
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕORSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	.40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	.30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.20
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	.30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	.30
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	.50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	.30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	.40
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	5.—	.40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.30
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
VARRAKU JUTULEHT — hilissügis 1981	5.—	.50
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luluetuskogu)	6.—	.70

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	.40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	5.—	.40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

Berta Ruck

MUNDRIS SÜDAMEVALLUTAJAD

19.

„Mulle pole tähtis, mida sa ütled. Ma loodan, et saab ka selleta „kokku leppida". Ühel kooliõe õel oli sama lugu. Tal oli ka kord kuus kuud kellegagi „kokkulepe". Siis ei tohtinud keegi minna saali, kui nad sees olid, tüdruk ei tahtnud kedagi näha peale selle noormehe, ja lõpuks nad abiellusid kõige harilkumal teel: nii siis, mis vahe seal on, sellest ma ei saa aru!"

„Võib-olla ei ole, aga Tuulepea, sa oskad ju mängida mängu, või kuidas?" ütles ta paluvalt. „Kas lu-u-ubad mulle, et ei hinga sellest mitte kellelegi?"

„Sul ei tarvitseks sellest üldse juttu teha," ütlesin haavunult. Ega ma pole mõni kahekeelne uss."

„Ah, ma ju tean, kuid järsku sa unustad ja kõssad sellest Evelynile ja tema—. No, sa tead ju, kuidas Evelyn oleks."

Noogutasin. Ja kui Nancy tahtis juba lipsata minema, tuli mul veel midagi meelde ja ma püüdsin ta veel kord kinni.

„Ütle mulle veel üht asja."

„Ei, Tuulepea. Ma ei või ühelegi küsimusele vastata. Ma ei saa veel. See ei ole aus."

„Ei, ei. Sellel ei ole midagi ühist sinu — või temaga. See ei muuda asja — ütle mulle vaid üht."

„Mida siis?"

„Olen perekonnas kõige noorem ja lollim (mõtlesin seda muidugi pilgates), aga mõnda asja ma ometi taipan. Võin su näost näha, et —"

Nüüd Nancy pööras oma ilusa näo kõrvale.

„Võin su näost näha, et see, mis on juhtunud, tähendab sinule midagi väga suurepärast."

Nancy surus õrnalt mu kätt. „Sina armas! Küll sa ühel päeval isegi koged — "

mulle räägiks, kuidas see kõik juhtus, viimane kui pisiasi. Ta võib ju küll rääkida, kui vahekord on juba avalikult kuulutatud.

Jah, nüüd Nancy talitab just vanemate soovi vastu, kes saatsid meid siia jumalast mahajäetud pessa, et me ei abielluks enne kahtkümmend viit aastat.

Mida nad oleksid kostnud niisuguse asja kohta?

Aga ega need kaks pommi polegi ainukesed, mis lõhkenud täna õhtul. Üheteistkümne ja poole kaheteistkümne vahel oli meil ka kord väike vahepala, tõeline juhtumus.

Õhusõda Porikülа kohal. Palun, see on siis viimane uudis.

Olin voodis, kui kuulsin väljas „trahh, trahh, trahh". Jalamaid olin voodist väljas, tõmbasin selga hommikukuue ja lippasin teispool koridori Evelyni tuppa, mille aknad on tänava poole. Nancy oligi juba seal, peas armas väike öömütsike, mille ta hoidis alati varuks, kui peaks kunagi öösi tulekahju tekkima. Siis kukkus tädigi siia, mässitud miljoneisse rätikuisse ja tekki, hirmunud näoga ja peaga, mis sarnanes ennemini linnupesaga kui tema juustega. Ja kogu see aeg kuuldus väljast „trahh, trahh — bom, bom — brrr trahh". Hiljemini öeldi meile, et see hääl tulnud suurtükkidest ristlejalt väljas lahel Porikülа kohal.

Ja siis kuulsime koputust Evelyni toauksel, mis jäänud lahti.

Nägime uksel kuju helesinise- ja kreemitriibulises pidzhaamas, punaste okastena püstiseisvate juustega nagu väikese lapse omad pärast und.

„Ärge kartke. Ega midagi ei juhtu," ütles hääl, mis pidi vist vaigistav olema, olgugi et keegi meist vist tõsiselt hirmul ei olnudki — oli vaid ärritavalt huvitav.

„Nüüd ongi asi möödas. Ja lõppude lõpuks on teil ju meeshing majas." See tahtis olla meie kole luupainaja — Lascelles'ist poiss.

Usun, see oli esimest korda tädi elus, et ta nägi meest pidzhamas (sest kord ta mainis, et onu Edward kandis alati korralikku vanamoelist öösärki). Nii ta arvas vist, et hära Lascelles'il teab mis viimase moe järgi ülikond seljas on. (Ta on tõepoolest nii tume meeste asjades.) Mida ma aga öelda tahtsin, on see, et teda põrmugi ei häirinud see rõivastis: kuigi ta on alati olnud arvamusel, et see on lõpmata peen, kui ollakse shokeeritud igast meeste rõivastusesemest peale palitu. Kas pole naljakas? Ja see oli tõepoolest tema, kes tegi ettepaneku, et läheksime ja jooksime tass kakaod tüki koogiga enne kui uuesti magama heidaksime. Ega ta sellega ainult meid ei mõelnud, oh ei, ikka härra Lascelles'i ka. Seal ta siis liikus oma seebra pidzhaamas ja oma hullude juustega, ulatades tasse ja kooki ja vadistades meiega kogu aeg — see tähendab, vadistades nendega.

Meie kumbki polnud lausunud sõnakestki teineteisele pärast seda laksuvat lööki tema palgel ja ma ei usu, et meil olekski kunagi veel midagi öelda teineteisele.

Ega sellest ei pea saama aru nii, nagu tahaksin koguni vabandada, et kaotasin enesevalitsuse. Ei, ta on seda täiesti teeninud. Ja ega temagi ei hakka vabandama oma „mahajäetud ohvitseri" triki pärast — ja nii see asi jääbki.

Unustasin veel mainimata, et mõlemad teenijad olid ka meie kakaoolengul Evelyni toas. Toatüdruk Mary oli ainuke, kes muutus päris hüsteeriliseks.

Ta ilmus roosas flanellkuues ja ööks tehtud juukserullidega. Siis ta hakkas hädaldama, et nüüd on meie viimne tund käes ja et nüüd on kõik lõppenud.

Siis pöördus köögitüdruk oma hallis golfikuues ja tuhvlites ta poole ja ütles: „Noh, kui see sinu viimne tund on, siis tuli ta sul küll ilusal ajal ja ära seda unusta. Kas ei olnud sul tänane õhtu prii ja kas ma ei näinud sind oma silmadega, kui sa läksid veltveebel Gateshead'iga üle turu, et minna kinno?"

(Unustasin veel ütlemast, et peale teiste muudatuste on meil nüüd ka kino, sõdurite pärast nimelt.)

„Ja kui peaksidki surema täna öösi sakslase käe läbi, siis ole õnnis, et viimane asi, mida siin ilmas nägid, oli Charlie Chaplini uusim film. Nii et ma ei saa aru, mis sa tõinad siin, sa tänamatu loom!" ütles köögitüdruk. „Kui sa oleksid praegu näiteks vana Penny, kelle viimaseks elurõõmuks oleks tugev jooksvahoog jalas —"

Seega tuli meil meelde vana Penny, ainuke, kes polnud kogunenud Evelyni tuppa.

„Ei tea, kas ta magas kogu selle müra ajal. Ja kui ta ei maganud, siis pidi ta küll hirmul olema, vaene vanamees."

„Penny? Kas see on teie vana aednik, kes luusib alati meie laagrite ümbruses, otsides küll kruusa, küll kompostimulda ja teab mida kõik?" küsis luupainaja kähku. „Kas ta magab pööningul või? Kargan korraks tema juurde sisse."

(Järgneb)

Heino Nurmberg 50-aastane

Seltskonna- ja poliitikategelane Heino Nurmberg tähistas 12. veebruaril oma 50 sünnipäeva paljude sõprade keskel oma kodus Orange Kalifornias. Juubilar sündis Tallinnas, kuid noorelt orvuks jäädes asus elama oma onu, õpetaja Johannes Aarikese juurde Karksi Nuiale, kus sai ka oma alghariduse. Põgenedes kodumaalt enne enamlaste teist okupatsiooni jõuti Geislingeni põgenikelaagrisse Saksamaale, kus juubilari onu oli aastaid eesti koguduse karjaseks. Juubilar võttis osa sõjaväeteenistusest, olles lennuväes Marokos Casa Blanca lähedal. Peale oma kohuste täitmist jätkas juubilar õpinguid majandusteaduse alal ning sellele järgnevalt töötas pikemat aega Douglas Aircraft raali-osakonnas. Viis aastat tagasi asutas juubilar iseseisva trükikoja Estolith Printing Co., mis on edukalt tegutsenud terve perekonna kaasabil.

Juubilar on abielus õpetaja Oskar Pastiku tütre Maiega ja neil on neli last, tütred Nancy ja Ingrid ning poeg Karl täiskasvanud ja alaealine poeg Arno. Heino Nurmberg on aktiivselt võtnud osa seltskonnategevusest, olles aastaid Los Angelese Eesti Täienduskooli laekur, hundude abijuht, Ühing Eesti Maja esimees, Läänerannniku Eesti Päevade laekur, Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides Esinduskogu liige ja Balti Vabadusliidu asutaja. Akadeemiliselt kuulub ta Korp! Rotalia liikmeskonda. Juubelipäeval tervitas Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides ja esimehe nimel juhatusliige Avo Piirisild, ühiskingi andis üle Esindukogu liige Viivi Piirisild.

V.P.

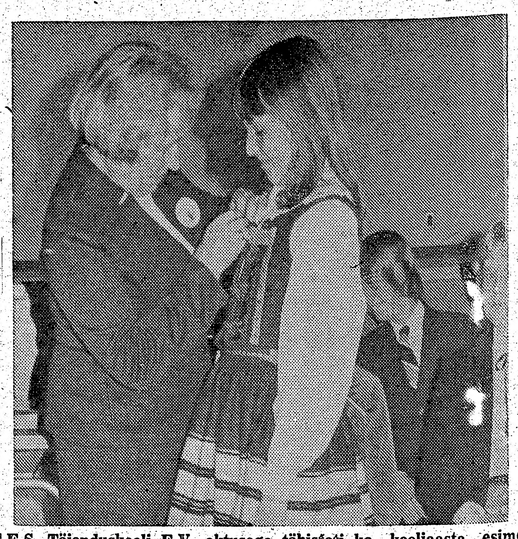

T.E.S. Täienduskooli E.V. aktusega tähistati ka kooliaasta esimese poolaasta täitumist. Sel puhul kinnitati lõpuklassi õpilastele rinnale eesti kooli hõbedane rinnamärk. Pildil klassijuhataja Hella Leivat kinnitamas märki Riina Kindlami rinnale. Foto: Vaba Eestlane

Rahutu vaimuga arhiteki

Professor Ants Elken 65-aastane

Ants Elken peab ennast rahutuks ja otsivaks vaimuks. Sellest seletuvadki ta otsimised siia-sinna muusika, arhitektuuri, kunsti, keraamika valdkonnas. Lihtne küsimus iseendale: kuidas leiab igaüks oma õige koha maailmas, juhtis ta hilisemale uurimistööle tajumuslikkude reaktsioonide alal, mis omakorda laiendatult psühholoogiasse ja antropoloogiasse ning selle osatähtsuse ümbruse tajumisel andis uue lähenemisviisi kogu Toronto arhitektuuriülikooli põhiprogrammi ümberhindamisele ja kujundamisele.

Ants Elkeni hindamisel ei ole arhitektuur ainult visuaalne kunst ega rahuldav vorm, vaid meeldiv kogemus mida tajuvad kõik meeled, otsides harmooniat ja koostööd. Arhitektuuses sõnastuses ei küsita kas midagi on hea, vaid mikspärast see on hea, kuna iga ási on nii hea kui reaktsioon, mille see tekitab.

Elken jagab väärtused kahte gruppi. Ühes mõistuslikult ratsionaalsed, nagu on tehnilised ja majanduslikud kaalutlused või alad, mis tegelevad inimese tundeliste väärtuste hindamisega ja inimese heaoluga. Teises on ilul oma koht, aga ta ei asenda heaolu, sest ilu on kergem hinnata kui heaolu. Inimese heaolu tase oleneb tema tajureaktsioonidest kolmes põhilises jaotuses: antropoloogiliselt, sotsiaalselt ja kultuurselt.

Ürgolemuselt otsib inimene kontakti loodusega (meie suvemajad), soovib saavutada teatud kindlustunnet (oma ase ja peavari), soovib olla iseseisev, leida eneseinitsiatiivi, rakendusvõimalusi ja seiklusi. Otsib sümboolseid väärtusi. Tunneb, et ta ei ole kõrgeim võim maailmas (usulised otsingud).

Seltskondlikult „ei ole hea, kui inimene üksi" on. Sellepärast luuakse perekonnad, otsitakse läbikäimisvorme ja kohti, mängitakse koos. Vanades ühiskondades andis sotsiaalne positsioon kindlustunde, kuna noores ühiskonnas püüab seda asendada majanduslik positsioon.

Mittekülgesündinud, õpitud kultuuriline heaolumõõt on mõjutatud poliitilisest ja majanduslikust tagapõhjast, kuhu lisanduvad inimese isiklikud läbielamused ja vanus.

Arhitektuuri ülesanne on kõikide nende põhinõuete avastamine ja nende rahuldamiseks sobivate lahenduste leidmine.

Ants Elken on olnud Toronto ülikooli arhitektuuriosakonna õppejõud 1959. aastast alates. 1966. aastast alates associate professorina ning 1981. kevadest alates täisprofessorina. Ta ülesanded sooritatakse peamiselt kavandusstuudiotes ja mitmetel erialaloengutel. Eriti märkimisväärne on ta loengutesari „Perception and Response", mida ta hiljuti laiendas häälelainete lisamisega.

Alates 1953. aastast on A. Elken Kanada Arhitektuuriühingu liige ja arhitektuurifirma kaasomanik, mille töödeks on peamiselt olnud koolid, raamatukogud, kirikud, hotellid ja spordikompleksid. Kuna ta isiklikult juhib projektikavandusi, siis on ta ka otseselt ärateeninud need arvukad auhinnad, mis aastate jooksul tema büroole on antud. Nendest märkimisväärsemad on:

1978 Silver Hexagon Award Milanos (Päikeseküttega katsemaja).

1964 OAA Turism Award (Battle Memorial ehitus).

1955 Massey Medal.

Peale selle on ta büroo osa võtnud mitmest Kanada ja rahvusvahelisest võistlusest, kaasa arvatud Toronto raekoda ja Ottawa kunstikeskuse kavandi võistlus.

St. Lawrence veetee süsteemi väljaehituse ajal oli A. Elken St. Lawrence Development Commission'i konsulteeriv arhitekt. Ta planeeris Ülem-Kanada küla ja Crystal pargi ning kavandas Battle Memorial ehituse, mis moodustab keskuse Crystal pargile. Büroo on olnud paljude eelkavandite ja uurimisprojektide autor, eriti energiasäästu alal, kavandades Kanada esimese päikeseküttega kõrgehituse.

Alates aastast 1973 on A. Elken harrastanud keraamikakunsti. Ta on lõpetanud paar tosinat kursust ja 1980. aasta detsembris oli tal iseseisev näitus 400 esemega. Tugev vormitunne, ilutsev meel ja tundlik käteoskus annab ilu- ja tarbeesemeile vanameisterliku kuju, mida ta mõnusa muhelusega omaks võtab, olles uhke oma loomingu üle.

Oma arhitektuurilise hariduse on ta saanud kolmes ülikoolis: Tartus 1935—36. aastail inseneriteaduskonnas, 1937—40. aastail Helsingi polütehnilises instituudis, mille lõpetas arhitektina ja 1943-44. aastail Müncheni polütehnilises instituudis, mille lõpetas diplomeeritud insenerina arhitektuuri alal. Peale selle töötas ta aastail 1944—48 Baieris valitsusele ja 1948—49 Stokholmis arhitektibüroos. Akadeemiliselt ta kuulub Korp! Vironiasse ja on Tartu College'i asutaja direktor.

Tänavune kevad on kujunenud talle ümberkorralduste ajaks: peale 33 aastast ülikoolitööd on ta otsustanud professoriameti maha panna, sulgedes tuhandeisse ulatuva üliõpilaste nimekirja, kellede mälus töuseb nende kujunemisaastate reas professor Elken heatahtliku sõbrameheliku õpetlasena, kes on alati abivalmis, kuid samal ajal siiski kriitilise silmaga, pannes aga huumoriga näpu valusale kohale, kus hilisem diagnoos olnuks asjatu. Üks selliste heade mälestuste hoidja on allakirjutanu, kes oli 1949. aastal A. Elkeni esimesi õpilasi Torontos, kuna sama perekonna teise generatsiooni esindaja teeb praegu tema juures oma lõputööd.

A. Elken on tänavu ka oma arhitektipraktika ümber korraldanud, jättes ära firma kohustusliku töökoormuse ja jäädes abi andma konsulteeriva arhitektina. See ümberkorraldus algab varasuvise Euroopareisiga.

Vaist õigesti valida, tõeliste väärtuste tunnetamine enne kui need lõplikku järjekorda korralduvad, on inimese elu ja töö imetlemisväärsemad oskused. Me kõik teeme ja tahame, püüame kasutada oma tarkusi, võime olla tublid, kuid mõne mehe elu on rikkam ja nauditavam, väärauslikum ja tähendusrikkam, kasuks iseenesele ja teistele. Ants Elken on teinud talle antud võimalustest alati isikupärased valikud, juba nooreea päevadest alati, mis nüüd tema 65-ndal sünnipäeval tagasi vaadates täidavad pika rea väärtuslikke aastaid.

Ants Elken on sündinud 25. märtsil 1917. a. Tartus.

Sünnipäeva puhul soovivad sõbrad jõudu ja edu kõigeks selleks, mis talle meeldib teha.

Elmar Tampõld

TÄNAVU SUVEL FINNAIR'IGA SOOME

Võite reisida edukalt Soome — hõlpsamini kui kunagi varem

FINNBUSSI ÄRASÕIDUD

Bussisõidud Mirabeli lennuväljale ja tagasi, 25 eriajast leiate kindlasti sobiva minekuaja juuni-, juuli-, augusti- või septembrikuul. Bussisõidu ajal pakume kerget einet. Mirabeli lennuväljalt Finnair DC-10 reisilennukiga Helsingi ja tagasi.

Ärasõit	Tagasitulek	Kestvus
1. 26. mail	16. juun.	21 päeva
2. 26. mail	30. juun.	35 päeva
3. 26. mail	14. juulil	49 päeva
4. 26. mail	25. aug.	91 päeva
5. 30. mail	30. juunil	31 päeva
6. 30. mail	14. juulil	45 päeva
7. 30. mail	28. juulil	59 päeva
8. 30. mail	25. aug.	87 päeva
9. 16. juun.	7. juulil	21 päeva
10. 16. juun.	4. aug.	49 päeva
11. 23. juun.	14. juulil	21 päeva
12. 23. juun.	21. juulil	28 päeva
13. 23. juun.	4. aug.	42 päeva
14. 23. juun.	1. sept.	70 päeva
15. 7. juul.	21. juulil	14 päeva
16. 7. juul.	4. aug.	28 päeva
17. 14. juul.	28. juulil	14 päeva
18. 14. juul.	11. aug.	28 päeva
19. 21. juul.	11. aug.	21 päeva
20. 21. juul.	1. sept.	42 päeva
21. 4. aug.	25. aug.	21 päeva
22. 4. aug.	15. sept.	42 päeva
23. 11. aug.	1. sept.	21 päeva
24. 1. sept.	15. sept.	14 päeva
25. 1. sept.	29. sept.	28 päeva

	Mai, septembri sõidud	juuni, juuli, augusti sõidud
Hinnad täiskasvanuile	$763.00	$905.00
Lastele	$382.00	$453.00
Sülelastele (alla 2 a.)	$77.00	$ 91.00

10% sissemaksu, mida ei anta tagasi, tuleb maksta kohareservatsiooniga koos. Reservatsioon, samuti piletihind, tuleb teha vähemalt 30 päeva enne ärasõitu. Loobumise juhul piletite ostu järel, väljaarvatud haiguse või surmajuhtumiga seoses, võetakse piletihinnast 25%.

APEX HINDADEGA HELSINGI VÕI STOKHOLMI

Nüüd on APEX lendusid nii Helsingisse kui ka Stokholmi. Finnair'i uue sõiduplaaniga on võimalik reisida siit igal kolmapäeval, reedel või pühapäeval ja tagasi kolmap., laup. või pühapäeval.

Hinnad	Mai & september	juunist-augustini
Montreal	$798.00	$ 987.00
Toronto	$894.00	$1083.00
Sudbury	$974.00	$1163.00
Sault Ste. Marie	$960.00	$1149.00
Thunder Bay	$960.00	$1149.00
Winnipeg	$960.00	$1149.00
Calgary	$1036.00	$1225.00

Hinnas ei ole kanada lennumaksu $12.50. APEX-hind võimaldab 7—90-päevase Helsingi reisi. Stokholm on vastavalt 14—90 päeva. Reis tuleb reserveerida ja maksta vähemalt 21 päeva enne ärasõitu.

AUTODE ÜÜRIMINE

Soome külastuse ajal võib Finnair korraldada teile auto valmis juba lennuväljale. Auto üürimine nädalas maksab alates $350.00. Iga lisapäeva $50.00 juurde.

FINNAIR PUHKUSEPILET

Võite lennata Soomes 15 päeva jooksul piiramata soome lennuliinidel. Pileti hind ainult $235.00.

FINNRAILI PASS

Reisite Soomes raudteepiletiga edukalt ja mugavasti. Pilet õigustab reisima piiramatult kõigis reisirongides kodumaa liinidel 22 päeva. 8-päeva pilet maksab $72.00 ja 15-päeva pilet $105.00.

MAJUTUS HOTELLIS

Meie hotellipakend teeb teie olemise veelgi hõlpsamaks. Ööbimine 2-inimese ruumis maksab vaid $45.00 ööpäevas isikult. Hotellipakend tuleb osta vähemalt kolmeks ööpäevaks. Võite ööbida kõigis SOKOS-hotellides Soomes või Kalastajatorpass või Intercontinentalis Helsingis. Hinda kuulub ka hommikusöök. Hotellipakend on maksev ainult juuni-, juuli- ja augustikuul 1982 ja seda võib reserveerida Finnair'i kaudu.

STOKHOLMI „RISTLEMISED"

Ainult $189.00 isiku kohta. Nautige 2 ööd kestvat edasi-tagasi reisi üle Läänemere Stokholmi. Veedate päeva Stokholmis, kus võite kasutada giididega turismisõite.
Reisihinnas on kabiinimajutus laevas, 2 hommikusööki, 2 õhtusööki puhvetlauast, Stokholmi edasi-tagasi sõidud turismibussidel, 2½-tunnine ringsõit Stokholmis.
Kui teil on rohkem aega, võite kogeda Stokholmi täisristlemist, kus kahes Silja Line laevas veedate unustamata õhtu lisaks reis Helsingist Stokholmi ja tagasi. Teil on võimalus veeta 2 päeva ja üks öö Stokholmis, kus majutuskohaks on Hotell Reisen — Gamla Stanis. Hinna sees on veel ringreisile lisaks 3 hommikusööki ja 2 õhtusööki puhvetlauast laeval, hotelli-majutus, kabiini-majutus oma mugavustega ja edasitagasi sõit turismibussiga Stokholmis. Reisihind ainult $239.00 isikult.

Kõik ülaltoodud eripakkumised müüakse ainult Finnair'i Atlandi lendudega koos. Toimige kiiresti, sest 1. apr. alates hinnad tõusevad.

Tähelepanu: kõikide lendude hinnad on kehtivad 1. jaan. 1982. ja võivad muutuda ette teatamata.

Võtke ühendus reisibürooga või Finnair'iga

FINNAIR

Montreal (514) 282-1173 Toronto (416) 362-1511 Vancouver (604) 687-7582

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
Toimetaja kodus
väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316
Kuulutusi võetakse vastu
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $4.25
esiküljel ..... $5.—
tagaküljel $4.50
KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
1955 Leslie St.
Don Mills, Ont.
M3B 2M3
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

Evald Uustalu memuaarid ilmusid

Koos konsul Evald Uustalu surmateatega Rootsist jõudis siia ka tema sünnipäevaks jaanuaris ilmunud memuaarteos „Tagurpidi sõudes". Raamat on 208 lk. suurune ja selles on 68 osalt vägagi haruldast fotot, mis mitte üksnes ei kirjelda autori enese, vaid ka selleaegseid elusündmusi.

Mälestused annavad ainulaadse ülevaate Eesti iseseisvusperioodist ja selle saatuslikest ja murrangulistest lõppaastatest. Meie memuaarkirjanduses paguluses on teos ainulaadne selles mõttes, et autoril on olnud kasutada põhjalik ja rikkalikum allikmaterjal kodumaalt oma perekonna kroonika osas. Ta on siin kaasabi saanud oma kodumaale jäänud sugulastelt ja seda ka eriti väga ainulaadse ja rikkaliku fotomaterjali osas. Selle, kodumaal kogutud ja kontrollitud põhjaliku allikmaterjali on ajaloolane ja suure arvu teoste ning koguteoste autor ja toimetaja Evald Uustalu kokku surunud oma suure selgusega, kokkuhaaravusega ja loogiliselt ülesehitatud teoses. Ta kirjaldab oma elukroonikat järgmistes peatükkides: Lapsepõlve suved, Tallinnas, Ülikoolis, Eesti Vabariigi välisteenistuses, Okupatsioonid ja Lõpetuseks. Lugedes Uustalu raamatut võime kõik kogeda, kui palju siin kirjeldatust on ühine ka meie endi elukäigule ja mineviku radadale kodumaal. Evald Uustalu elukroonika tagapõhjaks on avar projektsioon Eesti rahva ajaloost aastavahemikus 1914—1943.

Raamat on müügil Vaba Eestlase talituses hinnaga $18.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 15. aprillil 1982 — Thursday, April 15, 1982

Segakoori lõbus laupäevaõhtu

Samal ajal kui aprill näitas oma tormisemat palet, toimus Toronto Eesti Segakooril kevadiselt rõõmus laupäevaõhtu. Üle 300 peolise võttis osa sellest meeleolulisest sündmusest, mis oli Segakoorile viimaseks ürituseks talvehooaja sündmuste seerias.

Kavalise osa avamisel teadustaja Vaike Kivi ja esimees Alfred Kelder ütlesid mõlemad peolistele tere tulemast ja soovisid kõigile head peo tuju.

Järgnevalt V. Kivi tutvustas eelolevat kava. Segakoor on igal kevadel lavastanud mõne muusikalise pildi. Seekord viidi vaatajad kodumaiselt idüllilisse maastikku, kus lauldi ja lõbutseti „Tembu-Taadi polka" nimelise pealkirja all.

Lavastanud ja teksti oli kirjutanud A. Kelder, kasutades sellejuures USA-s elava Herman Hirmu kahte laulu. Need oli koorile seadnud koorijuht Uno Kook, kostüümid oli valmistanud Linda Kook, meeldiva dekoratsiooni F. Tamm. Tegelaskonnas oli laulusolistiks Ragnar Pohlak, Tembu-Taadiks Arnol Arumäe, tema elukaaslaseks Meeri Lehesalu, Tembu-Taadi silmarõõmuks Tamara Norheim, kes paarikolme tantsu sidusid koomilise dialoogiga, kus ka selgus, miks mehed ei pea igal pühapäeval kirikusse minema, kuna nad ei ole sellised patuoinad.

Lavateose lõpul anti tegelastele lilli ja siis ühinesid laval olevad lauljad lava ette kogunenud kooriliikmetega üheks suureks segakooriks ja laulsid U. Kooki juhatusel ja akordionisaatel A. Pruuli rahvalauluseade „Igaühel oma pill" ja hoogsa K.A. Hermanni „Lauljate lipulaulu", misjärel seltskondliku osa täitis V. Gustavsoni orkester.

Herman Hirm on loonud arvukalt kergemaid rahvalikke laule. Ta on Võrumaa mees, kes laulis ka Saksamaal kooris. Tema kontakt T.E. Segakooriga tekkis mõne aasta eest, kui T.E. Segakoor käis Buffalos esinemas. Ta andis segakoorile terve albumi meloodiatega, millele ise ka tekstid oli kirjutanud. Seekord kasutas neist kahte A. Kelder oma muusikalise lavastuse koostamiseks, valides „Laupäevaõhtu külas" ja „Tembu-Taadi polka", viimane andis kogu lavastusele pealkirja. Oma rahvusliku helikeelega ja sõnadega sobisid need eesti külaelu viisidega tanstuväljakul ja külanoorte kokkutulekul

Lõbus laupäevaõhtu Eesti Maja kahes saalis jätkus sama lõbususega. Kooril oli väga võituderohke loterii, millele Maimu Usin oli üksi annetanud üle 20 võidu.

T.E. Segokoori lõbusal laupäevaõhtul lavastati kergem meeleoluline eesti külaelupilt „Tembu-Taadi polka", mille muusika oli Herman Hirmult ja tekst Alfred Kelderilt. Pildil lavastuse juures tegevad olnud kooriliikmed. Vasakult B. Ristmäe, kostüümide valmistaja Linda Kook, koorijuht ja laulude seadja Uno Kook, seisavad Herman Hirm ja koori esimees Alfred Kelder. Foto: Vaba Eestlane

Kirjandusõhtu Montrealis

Eesti Naiseselts Montrealis korraldusel toimub neljapäeval, 22 apr. s.a. Montreali Jaani Koguduse seltskondlikes ruumes korraline referaat-õhtu. Kogunemine kohvitassi juures kell 6.45 õ., kava algus kell 7.30 õ. Kõneleb Betty Alveri loomingust kirjandusteadlane Mari Asor ja ta luulet esitavad Hilja Teose ja Helle Leitham.

Kõik teretulnud.

Moskvas arreteeriti dissidente

MOSKVA — 12 meest arreteeriti politsei poolt rea haarangute ajal, teatati Moskva erimeelsete ühiskonnast pärinevate allikate põhjal. Ülestõusmispühade ajal piirati sisse 12 dissidenti, kusjuures nende eneste ja kuni 50 sõprade ning sugulaste korterid otsiti läbi. Politsei on need mehed kinni hoidnud üle kolme ööpäeva, millest järeldatakse, et nad on vangistatud.

Väljapanekuterohke kunstinäitus Vancouveris

VANCOUVER (VE) — Märtsi eelviimasel nädalalõpul toimus kunstinäitus Meie Kodu saalis. Ene Falkenberg, Janne Järve, Walter Jääger, Alec Kalbus, Felix Kalle, Marsella Kapsta, Walter Kapsta, Luise Kibuvits, Elmar Koppel, Albert Krug, Herta Laanela, Edith Rikk, Helga Stewart, Merike Talve, Evald Umelas ja Eino Varkki esitasid maale, skulptuure ja puulõikeid.

Mõned neist kunstnikest on juba kauemat aega kunstiga tegelenud, nagu Evald Umelas, Ene Falkenberg, Elmar Koppel, Felix Kalle ja Eino Varkki. Esimese puulõiked, eriti kiriku altar ja kantsel, on Vancouveris hästi tuntud. Viimased kaks, eriti Felix Kalle, on mõne õnnestunud lavapildiga läänerannikul tähelepanu äratanud. Mõned esinejad alustasid maalimisega pensionäride klubi poolt korraldatud tundides, teised nooremad on viimasel ajal hakanud tõsisemalt maalima. Merike Talve on noorema sugupõlve esindaja, kelle töid oli eriti huvitav näha.

Dr. Eugen Ruus avas näituse laupäeva, 20. märtsi õhtupoolikul. Näitus kestis õhtuni ja jatkus pühapäeva õhtupoolikul. Näitusel oli mitu huvitavat tööd. Zhürii, mis koosnes kohalikkudest kunstitundjatest, kelle töid ei olnud esitatud, valis nende hulgast kolm auhinnaväärilist tööd: esimese auhinna sai Ene Falkenbergi akvarell „Kurbus", teise Walter Jäägeri akrüül „Kalapaadid" ja kolmanda Felix Kalle õlimaal „Oktoober".

Kahjuks oli Meie Kodu saal sellise suure näituse jaoks liiga väike. Igalpool oli pilt-pildi-vastu, kusagil ei olnud mingit vaheldustpakkuvat seina. Sellises olukorras on üldiselt raske iga tööd eraldi nautida. Kunstinäitus oli huvitav üritus, külastajaid oli palju, ostjaid ka, ja peaasi — kunstnikel oli võimalus näidata, kui palju huvitavat inimesed on võimelised looma. Kunsti peab nägema, ja selle näitusega võisid kunstnikud näidata, missugust ja kui palju tööd nad on viimasel ajal suutnud teha.

Südamlik tänu

H. Rooneeme pagariärile, Mees- ja Segakoorile, loterii külastajaile ja ringi liikmeile, kes kaasa aitasid loterii heaks kordaminekuks.

Saatsime $2000.— invaliidide toetuseks Saksamaale.

E.I.T. Naisring Torontos

Lembit Soots Merton galeriis

LEMBIT SOOTS

Lembit Soots on mitme aasta jooksul usinalt otsinud kunstilist haridust, oma tehnikat ja loomingulaadi. Ilmselt huvitab teda eksperimenteeriv-analüütiline lähenemine nii nähtavale kui ka nähtamatule. Aasta tagasi nägime Sootsilt samas galeriis arvurikka väljapaneku mitteobjektilisi kompositsioone, mis olid otsingud tekstuuris ja koloriidis.

Töökana on ta aasta jooksul produtseerinud uue näituse, mis on samuti eksperimenteeriv ja analüüsiv, seekord aga vormides, kus objektiks on inimkeha. Soots lõhub originaalselt peaaegu realistlikuna joonistatud inimkeha tükkideks ja paneb need osad uuesti kokku abstraktseteks, vaevalt märgatava sürrealistliku vihjega kompositsioonideks. See toimub kas uue joonistusena või kollaazhina, kus originaaljoonistus on katki rebitud ning uueks kompositsiooniks kokku kleebitud.

Niisugune looming on intellektuaalne ilutsemine anatoomiliste vormidega nii kolmedimensioonilises, kui ka joonerütmilises illusioonis. Tehnikalt on need peamiselt pastellis ja vesivärvi lisandusega segatehnikas. Uue tehnikana esitab Soots näiteid poolmehaanilisest graafilisest tehnikast, mida ta nimetab „photo intaglio", kuid nii väljapaneku vähesus kui ka käesoleva ruumi piiratus ei luba pikemat vaatlust, — loodetavasti rohkem tulevikus.

Antud näitusel on rõhk vormil, rütmil ja kompositsioonil, koloriit monokroomsena on ainult vormide eraldajaks ja kompositsiooni tasakaalustajaks.

Inimkeha on rikkaim ja harmoonilisim vormide kogu looduses ning on sellisena aegade algusest peale inspireerinud lugematul hulgal kujutavkunstilisi väljendusi, alates primitiiv-brutaal-erootiliste kujudega üle stiliseeriva vana-aja, läbi klassikalise idealiseeriva vormitäiuse otsingu kuni tänapäeva vorme lahkavate, abstrakteerivate kompositsioonideni välja.

Tänapäeva kunstis oli vormilahkamise monumentaalseks meistriks Picasso, kuid intellektuaalseim ja ka produktiivseim vist Rico Lebrun, kes väitis, et inimkeha ei saa kunagi täielikult analüüsitud. Soots lõhub ja chitab vähese emotsiooniga, kuid intelligentsi ja tõsidusega peamiselt vormi ja kompositsiooni lahendusi, kuigi mõnel puhul aimame, võibolla alateadlikult kompositsiooni pugenud vihjeid mehe ja naise vahekorrast — nii füüsilisest kui ka psühholoogilisest.

Soots maalib ja joonistab suures formaadis rahulikult liikuvas vormis ja kontrollitud joonega. Vormid on modelleeritud eest ja ülevalt projekteeritud valgusega ja tugeva hele-tumedusega.

Soots, hilise algajana kunstifoorumil, võtab ilmselt oma kutsumust tõsiselt ning sellisena väärib mitte ainult vaatlust vaid ka kriitikat:

Abstraktses loomingus jäävad kunstnikule teatud loomingulised isikupärased vabadused nii kaua kui emotsionaalne, filosoofiline idee on korrektses tehnikas esitatud. Kui aga probleemiks on reaalne vormide kujundus, eriti anatoomilises osas, tulevad kohe kriitilised nõudmised. Kunstnik peab maali alustades tegema teatud loomingulaadi määrava otsuse ning selle lõpuni ühtlasena läbi viima. Nii ongi raske aktsepteerida abstratktseks lõhutud vormigruppide otsas reaalsete detailidega päid ja nägusid. Samuti näib olevat tarvis rohkem kogemusi ja kujunduskindlust kolmedimensioonilise vormide modelleerimisel. Kohmakused ja ületöötamised vähendavad tunduvalt vormi ja joonterütmide harmoonilist ilutsemist ja ka vaatleja esteetilist kogemust.

Kahe viimase näituse kogusummana leiame Sootsi olevat tõsise ja intelligentselt eksperimenteeriva kunstniku. Kõikide otsingute eesmärgiks peab olema teadmiste, tehnikate ja kogemuste summale lisaks teosesse sisse tuua isikupärane loominguline sõnum, mis eksperimenteerivas loomingulaadis võib ilmsiks saada alles mitme näituse järel, kuid milleta ei jää teostused kestvaks.

ABEL LEE

Nalja

Ärplevad kaks ajakirjanikku — üks venelane, teine ameeriklane. Venelane ütleb:

„Kui Ameerikas oleks aasta otsa KGB, siis oleks see maa gangsteritest puhas."

„Pole võimatu," vastab ameeriklane. „Siis oleksid meie gangsterid kõik KGB-s."

Skaudisõbrad tegid tulevikuplaane

Kas laagrialad ja suvituskrundid eraldamisele?

Kolmapäeval, 7. aprillil toimus Eesti Maja noorteruumis Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi korraline aasta-peakoosolek 31 liikme osavõtul. Üksmeelne ja asjalik koosolek kuulas ära kõik aruanded, kinnitas eelarved ja tegevuskava ning arutles pikemalt seltsi taksivaba staatuse ja Uudismaaga seotud küsimusi. Senistest juhatuseliikmetest loobusid ajapuudusel kandideerimast Osvald Piil ja dr. Jaan Roos. Uuteks juhatuse liikmeteks valiti Heino Jõe ja Rein Kori.

Seltsi kodukorra kohaselt toimub TESS-i peakoosolek juhatuse presideerimisel. Koosoleku avas esimees Lembit Pikkov ja protokollis sekretär Kennet Meipoom. Esimees andis ülevaate seltsi möödunud aasta tegevusest, milles suurimaks punktiks olid Uudismaa ostuga ühendatud toimetused. Müüja võttis vastu seltsi pakkumise, millega maa hind $20.000 tasutakse kahes võrdses osas aastase järelmaksu ja 10% intressiga .Sellele lisanduvad maamõõdukulud kuni $2000 ja mitmesugused vähemad asjaajamise kulud. Müügilepingu allakirjutamise tähtpäeva on omavalitsuse plaanikomisjoni viivituste tõttu korduvalt pikendatud ja see on ka praegusel hetkel tegemata, kuid sellega pole ühendusés mingeid tehingut mõjutavaid komplikatsioone.

Seltsi juhatuse taotlus taksivaba toetuste vastuvõtmise õiguse saamiseks on juriidilistel põhjustel katkenud.

Arvatavasti on vajalik senine skaudisõprade selts lahutada kaheks organisatsiooniks: ainult noori hooldavaks ühinguks ja suvituskruntide ühinguks.

Selle teostamiseks tuleb asja arutada ainult krundiomanikega. Uudismaale laekunud toetused juhitakse sellepärast taksivaba kviitungi saamiseks Eesti Sihtkapitali kaudu.

Esimees tänas nimeliselt kõiki seltsi juhatuse liikmeid, revidente ja Uudismaa toimkonna liikmeid, kes möödunud aastal oma ülesandeid täitsid hoolega ja hästi, teatades ühtlasi juhatuse liikmete Osvald Piili ja Jaan Roosi kandideerimisest loobumisest. Mõlemad on ühiskondlike tööülesannetega koormatud mehed, kuid kavatsevad punktülesannete täitmisega seltsi ka tulevikus aidata — Piil seltsi sügispeo organiseerijana ja Roos Kotkajärve radade edasise kujundajana.

Seltsi majandusaruanded esitas laekur Margus Tae.

Kassa läbikäik aasta lõpu seisuga oli $15.035.— ja seltsi varanduslik seis $34.115.

Uudismaa laekumised olid sealjuures läbi kantud ainult väikeses osas. Revisjoni komisjon oli seltsi asjaajamise ja majanduse leidnud korras olevat ja avaldas laekurile tänu asjaliku töö eest komisjoni liikme Ervin Aleve poolt loetud protokolli kaudu.

Seltsi 1982. a. eelarve kinnitati tasakaalus $32.950.—, kusjuures liikmemaksuks jääb senine $10.—. Juhatuse liikmete kandidaatideks esitati Rein Kori ja Heino Jõe. Esimees pani esitatud kandidaadid hääletusele koos seniste juhatuse liikmetega. Nii on seltsi juhatuseks 1982. aastal Lembit Pikkov, Margus Tae, Kennet Meipoom, Tõnis Laar, Jaan Terts, Rein Kori ja Heino Jõe. Revisjonikomisjon jatkab tegevust koosseisus Ervin Aleve, Evald Aruvald ja Ervin Milvek. Seltsi välisrevidendiks on Mart Pedel, kelle tasuta tööd tänati aplausiga.

Koosolekul algatatud küsimuste all andis Uudismaa toimkonna juhataja Heino Jõe lühikese ülevaate aktsiooni käigust.

Toimkond on saavutanud oma sihi. Täpset summat ei saa hetkel nimetada, kuna laekumised jätkuvad.

Aktsiooni õnnestumise psühholoogiliseks aluseks on, et nii siht kui ka summa olid väga konkreetsed. See näitab, et eestlased on suuremeelsed annetajad, kui asi on selge ja klaar. Üksmeelne ja asjalik koosolek kestis paar tundi.

Walesa veetis pühad koos perekonnaga

VARSSAV — Solidaarsuse juht Lech Walesa ja tema perekond veetsid koos ülestõusmispühad Varssavi lähedal olevas villas, kus Walesa on kinni peetud alates sõjaseaduse kehtima panekust peale. Abikaasa Danuta ja lapsed said loa koos olla kuni möödunud teisipäevani ja pöördusid siis jälle tagasi oma koju Gdanskisse.

Samal ajal teine Solidaarsuse põrandaalune juht Zbigniew Bujak hoiatas Varssavis levitatud üleskutses, et sõjaseadusega valitsevad jõud tahavad keelustada Solidaarsust ja kutsus üles kõiki ametiühingu liikmeid oma olemasolu eest võitlema. Bujak on suutnud end arreteerimise eest varjata.

Toronto Eesti Skaut- ja Gaidüksuste jüripäeva paraad

Tänavune jüripäeva paraad toimub pühapäeval, 25. aprillil „H.M.C.S. York Armory's", mis asub Lakeshore Blvd. West'il, vähe läänepool Bathurst'i tänavat ja „Tip-top Tailors" tööstuse kõrval. Kogunemine ja ülesrivistumine kell 1.30 p.l.

Palume ka kõiki noortevanemaid ja kõiki meie sõpru tulla pealtvaatajatena jüripäeva tähistamisest osa võtma.

EESTI GAIDIDE MALEV KANADAS

Eesti SKAUTIDE MALEV KANADAS

USUTEADUSLIK INSTITUUT

V ÕPPEAASTA LOENGUTE INTENSIIVNE PERIOOD

6.—20. juunini 1982 Toronto Peetri koguduse ruumides

Juhataja prof. dr. A. Võõbus, administraator piiskop K. Raudsepp, kes mõlemad on ka lektorid. Peale nende loevad mag. Rud. Kiviranna, dr. Roman Toi, õp. W. Koppermann. ja teised. Kõigil, ka endistel õpilastel, registreerida piiskopile aadressil: Box 291, Jordan Station, Ont. Canada, L0R 1S0 kuni 15. maini 1982.

Osavõtumaks $40.—

Hea majutamise võimalus Tartu College'is

SUUR KEVADMÜÜK

20% HINNAALANDUST

Soome klaaskaubad, puuvillased kangasriided, roostevabast köögitarbed, küünlad, saunatarbed

MURDMAASUUSAKOMPLEKTID SPETSIAALHINNAGA

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST

2031 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 2A2 — Telefon 483-6650

Income Tax Preparation

MARK TUOMOLA, B.A.

191 Eglinton Ave. E., room 206

— Soome Ühispanga maja

Tel. 488-1801

Töötanud 1973. a. alates